Η ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἦτο ὡραῖος καιρός. Ὁ βορρᾶς εἶχεν ἀποξηράνει διὰ νυκτὸς τὸν πηλὸν καὶ εἰς τὸ φῶς τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίου ἔβριθον κόσμου αἱ ὁδοί. Σχεδὸν μετενόουν διότι ἐν τοιαύτῃ ἡμέρᾳ μετέβαινον εἰς τὸ Ζάππειον, τὸ ὁποῖον ἐφανταζόμην γεμάτον ἀπὸ ἐπισκέπτας, ἀφ' οὗ, τὸ ὁμολογῶ, ποτὲ δὲν ἀπέκτησα τὴν δύναμιν νὰ προσηλῶμαι εἰς ἄψυχα ἐκθέματα, ὅπως μερικοὶ ἀρχαιολόγοι, ὅταν γύρω μὲ περιστοιχίζωσιν ἄλλα ἔμψυχα, πολυθόρυβα καὶ ὡραῖα... Οἱ φόβοι μου ὅμως ἠλέγχθησαν μετ' ὀλίγον κενοί. Τοῦ μεγάρου αἱ αἴθουσαι ἦσαν πλήρεις φωτὸς καὶ ἐρημίας. Τὰ βήματα τῶν ὀλίγων, τριῶν ἢ τεσσάρων μόλις ἐπισκεπτῶν, ἐπολλαπλασιάζοντο ὑπὸ τῆς ἐλευθέρας ἠχοῦς, ἀντελαλεῖτο δὲ διάτορος καὶ ἡ φωνὴ ἑνὸς γέροντος παραξενιάρη, φυλάσσοντος ἐκεῖ εἰς τὴν εἴσοδον. Δὲν θέλω ὅμως ν' ἀποδώσω εἰς ἀδιαφορίαν πρὸς τὰ καλὰ τὴν ἁπλῆν ταύτην σύμπτωσιν. Μ' ἐπληροφόρησαν ὅτι πολὺς καὶ καλὸς κόσμος ἐπεσκέφθη μέχρι τοῦδε τὴν Ἔκθεσιν, ἂν δὲ σήμερον τὴν πρωΐαν ἡ κίνησις ἦτο ἠλαττωμένη... τόσω τὸ καλλίτερον δι' ἐμέ.

Μεταξὺ τῶν ὀλίγων αὐτῶν ἐπισκεπτῶν ὁ μᾶλλον ἐνδιαφέρων ἦτο κύριός τις, τοῦ ὁποίου ἐξ ἀσυγγνώστου ἀμελείας δὲν ἐφρόντισα νὰ μάθω τὄνομα, ὑψηλός, μὲ στιλπνὸν κυλινδρικὸν πῖλον, λευκὴν γενειάδα καὶ πολὺ ζωηροὺς ὀφθαλμούς. Τὸν συνήντησα εἰς τὴν τρίτην αἴθουσαν. Φαίνεται ὅτι αἱ ποικίλαι ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας τῷ ἐγέννα ἡ θέα τῶν μεγαλοπρεπῶν παραστάσεων τοῦ Θειρσίου, ἐγαργάλιζον φοβερὰ τὴν γλῶσσάν του καὶ ἐζήτει ἐπιμόνως εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσῃ. Δὲν ἠξεύρω πῶς καὶ διατί ἐγὼ τῷ ἐφάνην καταλληλότερος διὰ τὴν ἀνάγκην του καὶ ἰδοὺ μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει καὶ εὑρίσκεται πλησίον μου. Στοιχηματίζω ὅτι τὸ ἔκαμεν ἐσκεμμένως, διότι τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἔβλεπα ἐγὼ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐκεῖνος τὴν εἶχεν ἤδη περιεργασθῆ. Ἤρχισε μὲ ὕφος ἀδιάφορον, μὲ μίαν παρατήρησιν στερεότυπον εἰς τὰς Ἐκθέσεις.

— Καλέ, 'δῶ-μέσα θέλει κανεὶς νὰ ἐξοδεύσῃ μιὰν ἡμέραν ὁλόκληρη καὶ νὰ μὴ τοῦ φθάσῃ γιὰ νὰ τὰ ἰδῇ ὅλα καθὼς πρέπει.

— Πραγματικῶς! ἀπήντησα στρεφόμενος μὲ περισσοτέραν τῆς συνήθους μου προθυμίας. Ἴσως ἐπρομηθεύθηκα ἕνα εἰσιτήριον διαρκὲς καὶ σκοπεύω νὰ ἔλθω κάμποσες φορὲς διὰ νὰ ἐννοήσω τὰς λεπτομερείας. Μὲ τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν δὲν συλλαμβάνει κανεὶς παρὰ γενικότητας. Δὲν εἶν' ἔτσι;

Προσεποιήθη ὅτι δὲν ἐνόησε τί τῷ ἔλεγα καὶ ἤρχισε νὰ μοῦ κάμνῃ τὸν μισοκακόμοιρον.

— Σᾶς παρακαλῶ, τί εἰκόνα εἶν' αὐτή; μὲ ἠρώτησε. Ἰδέτε ποῦ ἔχετε πρόχειρον τὸν κατάλογον... 38 ἀριθμός.

— Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους Διδασκαλία.

Ἐκίνησε τὴν κεφαλήν.

— Γιὰ φαντασθῆτε τί κόπο νὰ τὸν ἔκαμε αὐτὸς ὁ ζωγράφος, γιὰ νὰ κάμῃ τόσες εἰκόνες... πόσον καιρὸ ποῦ ἐξώδευσε!...

— Ὄχι δὰ καὶ πολύ, τῷ εἶπα. Αὐτὰ εἶνε τὰ πρῶτα σχεδιαγραφήματα μὲ ἄνθρακα καὶ αὐτὴ ἡ χονδροεργασία δὲν ἀπαιτεῖ πολὺν καιρόν.

— Δηλαδὴ ὡς πόσην ὥραν λέτε ὅτι θέλει νὰ γραφῇ αὐτὴ ἡ εἰκόν;

— Δύο - τρεῖς ὥρας ὑποθέτω.

— Διὰ ν' ἀντιγραφῇ... Ἀλλὰ ὅταν γίνεται πρωτότυπος ἐργασία;

— Ναί, βέβαια, περισσότερον. Ἀλλὰ ὁ Θείρσιος, ξεύρετε, δὲν εἶνε καὶ πολὺ πρωτότυπος. Δὲν ἀπεμακρύνθη διόλου ἀπὸ τὰς παραδεδεγμένας βυζαντινὰς παραστάσεις τῶν ἱερῶν θεμάτων. Δὲν ἐπρωτοτύπησε παρὰ εἰς μερικὰς εἰδικότητας.

— Νομίζετε; μοὶ εἶπεν ὁ γηραιὸς κύριος μὲ μειδίαμα δυσπιστίας. Βλέπω ὅτι τρέχετε εἰς τὰς κρίσεις σας. Αὐτοῦ τοῦ καλλιτέχνου τὸ ἔργον δὲν εἶνε πρωτότυπον; Καὶ πιστεύετε ἀληθινὰ ὅτι αἱ ἁγιογραφίαι του δὲν ἔχουν διόλου ἀνωτέραν ἀξίαν ἀπὸ τὰ βυζαντινὰ τερατουργήματα, ποὺ βλέπομεν συνήθως εἰς τὰς ἐκκλησίας μας;

— Δὲν εἶπα αὐτό...

— Βλέπετε συχνὰ πρόσωπα τόσον ἐκφραστικά, ἀγγέλους τόσον ὡραίους, ἐνδύματα τόσον τεχνικά, παραστάσεις τόσον λιτὰς καὶ ἐξηρμένας; Γιὰ ἰδέτ' ἐκεῖ! γιὰ ἰδέτ' ἐκεῖ!

Καὶ μὲ κίνημα ἐνθουσιασμοῦ, δυσκόλως πλέον συγκρατουμένου, ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του ἕνα γύρω καί μοι ἔδειξε τὸν Εὐαγγελισμόν, τὴν Θυσίαν τοῦ Ἀβραάμ, τὴν ἐν Δρυῒ τῇ Μαμβρῒ φιλοξενίαν καὶ τὰ ἄλλα τῆς αἰθούσης ἐκείνης σχεδιαγραφήματα.

Δὲν ἀπήντησα τίποτε ἀντίθετον καὶ ὅπως τὸν

εἶδα διατεθειμένον, τὸν ἄφησα νὰ μὲ ξεναγήσῃ ἀνὰ τὰς αἰθούσας. Ὁ κατάλογος, τὸν ὁποῖον ἐκράτουν, μοὶ ἀπέβαινεν ὅλως περιττός, διότι ὁ γηραιὸς κύριος ἐγνώριζε κάλλιστα καὶ τὰς παραστάσεις τῶν εἰκόνων καὶ τὴν ἱστορίαν ἑκάστης μᾶλλον ἢ ἧττον λεπτομερῶς. Ἐξ ἄλλου ἐφαίνετο ἄνθρωπος di tutto. Ἐχαριεντίζετο, εὐφυολόγει, ἐλογικεύετο, ἐνεθουσία, διὰ συχνῶν καὶ ὡραιοτάτων μεταπτώσεων. Ἐγνώριζε τέχνην, ἐπιστήμην, ἱστορίαν, φιλολογίαν, καὶ δι' ὅλων νοστύῃ τὴν ὁμιλίαν του. Μοὶ εἶπεν ὅτι τὰ δύο θρησκευτικὰ εἰδύλλια, οἱ Ἄγγελοι οἱ παραλαβόντες τὴν ψυχὴν παιδίου καὶ οἱ Ἄγγελοι οἱ ὑποδεχόμενοι αὐτὴν — πρὸ πάντων τὸ πρῶτον — εἵλκυον περισσότερον ὅλων τὴν προτίμησίν του. Μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι εἶνε ἀξιοθαύμαστος ἡ Δευτέρα Παρουσία, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἐκτάκτου πρωτοτυπίας ἐπὶ σχεδίου δεδομένου, μοὶ ἐπέστησε δὲ ἰδιαιτέρως καὶ ἐπὶ ἄλλων τινῶν τὴν προσοχήν, ἐπὶ τῆς Σαμαρίτιδος, ἐνθυμοῦμαι, τῆς Εἰσόδου εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Ὡς ἐν ἐπιλόγῳ κατόπιν μοὶ ἀνέπτυξε τὴν ἀκόλουθον, ἀρκετὰ παράδοξον θεωρίαν:

— Ἡ τέχνη δὲν εἶνε ἄλλο, μοῦ ἔλεγε, παρὰ ἡ αἰσθητὴ παράστασις τοῦ ἀληθοῦς. Ἡ ζωγραφικὴ δὲν εἶνε ἄλλο, παρὰ ἡ ἀντιγραφὴ τῆς φύσεως. Ὅσον πιστοτέρα εἶνε ἡ ἀντιγραφή, τόσον ἡ ζωγραφία ἔχει μεγαλειτέραν ἀξίαν. Ἡ ἱκανότης, ἡ ἰδιοφυΐα περὶ τὴν μίμησιν, τὴν ὁποίαν ὁμολογοῦμεν περὶ ἑνὸς ζωγράφου εἰς τὴν θέαν τῆς εἰκόνος του, αὐξάνει τὸ ἐκ τοῦ παριστανομένου θέλγητρον καὶ κατὰ τοῦτο μόνον ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ τέχνη ὑπερβάλλει τὴν φύσιν. Τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα λέγουν οἱ ἰδεολόγοι αἰσθητικοὶ περὶ ἰδανικοῦ, περὶ διορθώσεως τῆς φύσεως, περὶ ἐνάρξεως τοῦ ἔργου τῆς τέχνης ἐκεῖ ὅπου παύει ἡ μίμησις καὶ ἄλλων τοιούτων πολλῶν, εἶνε φλυαρίαι παρελθούσης ἐποχῆς, παρεξηγήσεις αὐτῆς τῆς οὐσίας τῆς τέχνης. Ἀλλὰ νὰ μὴ νομίσετε, ἂν παραδέχεσθε ὅσα σᾶς εἶπα, ὅτι αἱ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας εἰκόνες δὲν εἶνε ἔργα τέχνης, ἐπειδὴ τάχα δὲν εἶνε παραστάσεις τοῦ ἀληθοῦς. Βλέπετε πόσον κλίνω εἰς τὴν σημερινὴν πραγματικὴν σχολήν, ἀλλὰ δὲν συγχύζω τὸ ἀληθὲς με ὅ,τι λέγομεν συνήθως π ρ α γ μ α τ ι κ ό ν. Ὄχι. Ἡ ἁγιογραφία ἀνήκει εἰς ἰδιαίτερον εἶδος τῆς γραφικῆς, τὸ ὁποῖον δίδει ὡς ἐπιτοπολὺ αἰσθητὴν ὑπόστασιν, μορφήν, εἰς τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας. Αὐτὸ εἶνε ἡ βάσις του καὶ δι' αὐτὸ εἰμποροῦμεν νὰ το ὀνομάσωμεν ἰδανικόν. Ἀλλ' ἂν ἓν πλάσμα τῆς φαντασίας εἶνε κάτι τι ὑπάρχον καὶ ὡς τοιοῦτον ἀληθές, ἡ αἰσθητοποίησίς του βέβαια ἀνήκει εἰς τὴν τέχνην. Παρατηρήσατε τὰ ἁγιογραφήματα τοῦ Θειρσίου. Ἀπολύτως εἶνε ἀληθῆ ὅσον εἶνε ἡ Ἰουδαϊκὴ καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία. Ἀλλὰ σχετικῶς, ὡς ἀποτυπώσεις μόνον τῶν πλασμάτων τῆς χριστιανικῆς φαντασίας, δὲν σᾶς φαίνονται ἀμίμητα καλλιτεχνήματα; Δὲν φαντάζεσθε ἄρά γε οὕτω πως τὴν Δευτέραν Παρουσίαν; Δὲν σᾶς ἱκανοποιεῖ ἐντελῶς ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου τοῦ Ἑωσφόρου; Δὲν εἶν' ὁμοία μ' ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀναπλάττετε ἐν ἐκστάσει ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Δέν σας φαίνονται πραγματικῶς ὑπερκόσμια ὄντα οἱ Ἄγγελοι αὐτοί; Δὲν αἰσθάνεσθε ἕνα ἀκούσιον τρόμον ἀλλὰ καὶ μίαν μυστικὴν παρηγορίαν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Παντοκράτορος; Ἰδοὺ ὅ,τι συνέλαβεν ἡ φαντασία τοῦ Χριστιανοῦ προσλαμβάνον ἐνώπιόν του σάρκα καὶ ὀστᾶ. Οἱ οὐρανοί, ὄχι οἱ οὐρανοὶ τῆς ἐπιστήμης ἀλλ' οἱ τῆς θρησκείας, ἀνοίγονται διὰ τῆς χειρὸς τοῦ καλλιτέχνου πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας. Θαυμάσατε τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς τέχνης, καὶ διὰ νὰ συμπληρώσητε τὸν θαυμασμόν σας προσθέσατε καὶ τὸ ἀληθῶς πραγματικὸν στοιχεῖον τὸ ἐνυπάρχον εἰς τὴν τέχνην αὐτήν. Οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀναστρέφονται μετ' ἀλλήλων. Παρατηρήσατε τὰς ἀνατομικὰς γραμμάς, τὰς πτυχώσεις, τὰ συμπλέγματα, τὰς στάσεις, τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὴν ψυχολογίαν τῶν ἐκφράσεων, μεθ' ὅλην τὴν ἰδιαιτέραν ἀλλὰ μεγαλοπρεπῆ τεχνοτροπίαν, τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνόθευτον εἰς τὰς εἰκόνας. Οὕτω πῶς δὲν πιστεύω νὰ ὑποβιβάσετε τὸ ἔργον τοῦ Θειρσίου.

— Ὄχι, ἀπήντησα· μὴ φοβεῖσθε· δὲν εἶμαι διόλου ἀποκλειστικός. Ἡ ἰδέα τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας μοὶ φαίνεται μάλιστα συνετὴ καὶ λαμπρά. Ἤθελα πολὺ γοήγορα νὰ συστηματοποιηθῇ ἡ μελέτη τῆς γνησίας Βυζαντινῆς Τέχνης, ν' ἀναστηθῇ ἐπὶ νέων καλλιτεχνικῶν βάσεων καὶ νὰ ἐξορισθοῦν πλέον διὰ παντὸς τὰ βαναυσουργήματα, οἱ τερατώδεις Ἀρχάγγελοι καὶ αἱ ἀθλητικαὶ Παναγίαι, ποὺ διώχνουν ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας μας ἀπίστους καὶ πιστούς.

Ἡ περιπλάνησίς μας καὶ ἡ ἐπισκόπησις ὑπῆρξε μακρόσυρος. Μόλις ὅταν ὁ βαρὺς γειτονικὸς κώδων ἐσήμανε μεσημβρίαν, ἐνεθυμήθημεν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀπέλθωμεν. Ἐν ᾧ ἐξερχόμεθα ἠρώτησα τὸν ὑποχρεωτικὸν κύριον τί ἐφρόνει καὶ περὶ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Πασπάτη ὡς καὶ περὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων τοῦ κ. Λαμπάκη, τὰ ὁποῖα ὅμως ποὺ ὀλίγον ηὐκαιρήσαμεν νὰ ἴδωμεν.

— Δὲν εἶνε πλέον ὥρα δι' ὁμιλίας, μοὶ εἶπε. Τὸ ἔργον τοῦ Θειρσίου μᾶς ἀπερρόφησε, καὶ αὐτὸ εἶνε μία ἀπόδειξις, νομίζω, ὅτι αἱ συλλογαὶ αὗται δὲν εἶχον ἐδῶ θέσιν.

Ἔκλινα, ὄχι καὶ μὲ πολλὴν δυσκολίαν, νὰ συμφωνήσω μαζί του ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο, καθὼς ἐν μέρει ὡς πρὸς τὰς ἰδέας του περὶ τῶν εἰκόνων τοῦ Θειρσίου — ἐκτὸς ἂν πρέπῃ νὰ ἐπιφυλαχθῶ μόνον ὡς πρὸς τὰς μικροτέρας ἐκείνας, τὰς τοποθετημένας ὑψηλὰ-ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ τοίχου,

τὰς ὁποίας δὲν εἶδα καθόλου καὶ ἀγνοῶ, διότι οἱ ὀργανωταὶ καὶ κοσμήτορες τῆς Ἐκθέσεως δὲν ἔλαβον διόλου ὑπ' ὄψιν των, τὰς ἀνάγκας τῆς μυωπίας.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ ἐν Κερκύρᾳ σεβαστὸς φίλος τῆς Ἑστίας κ. Ἰάκ. Πολυλᾶς εὐμενῶς ἀνεκοίνωσε τὰ ἑξῆς:

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΑΡΜΑΚΩΜΕΝΗΝ

ὑπὸ τοῦ Κόμ. Γ. Κ. Ῥώμα

Ὅταν μὲ ἄλλους φίλους τοῦ ἀειμνήστου Σολωμοῦ ἀνέλαβα τὸ ἔργον νὰ τακτοποιήσω τὰ ὑπάρχοντα σχεδιάσματά του, μοῦ ἐστάλη ἀπὸ Ζάκυνθον τὸ ἑξῆς ποιημάτιον, διὰ νὰ δημοσιευθῇ ὡς παράρτημα εἰς τὰ *Εὑρισκόμενα* τοῦ Σολωμοῦ. Αὐτὸ τότε δὲν ἔγεινε διὰ λόγους τυπογραφικούς.

Νομίζω ὅτι ἡ *Ἀπάντησις*, ἄδολον καὶ αἰσθηματικώτατον ἀντιφώνημα τῆς *Φαρμακωμένης*, δύναται νὰ ἔχῃ τόπον, ὡς φιλολογικὸν ἀνέκδοτον, εἰς τὰς στήλας τῆς *Ἑστίας*.

Καθὼς βλέπετε, ὁ Κ. Ῥωμας εἰς τὴν νεότητά του ἦτον πιστὸς ὀπαδὸς τοῦ γλωσσικοῦ συστήματος τοῦ μεγαλοφυοῦς συμπατριώτου του· κατόπιν, ὡς γνωστόν, τὸ ἐγκατέλειψε διὰ νὰ στιχουργήσῃ εἰς τὴν καθαρεύουσαν, ἴσως ὅπως συμμορφωθῇ μὲ τὴν τότε γενικὴν περὶ γλώσσης γνώμην τῶν λογίων τοῦ ἔθνους. Ἀλλὰ τοῦ αὐτῆ τι διαφωνία πρὸς τὸν Σολωμὸν δὲν ἐψύχρανε τὴν ἀρχαίαν φιλίαν των, καὶ περὶ τούτου μαρτυρεῖ ὁ ἑξῆς περίεργος διάλογος.

Ὁ Ῥώμας, πρὶν ἢ δημοσιεύσῃ τὴν *Καλόβην*, ἠθέλησε νὰ τὴν ἀναγνώσῃ τοῦ Σολωμοῦ, ἀλλὰ ὁ εὐφυέστατος φίλος του τὸν ἐσταμάτησεν εὐθὺς εἰς τὸν πρῶτον στίχον·

Ὦ Καλόβη πτωχοτάτη,

καὶ τοῦ εἶπεν. «Ἀρχίζεις μὲ λάθη γραμματικῆς» — «Καὶ ποῖα;» τὸν ἐρώτησε μὲ ἀπορίαν ὁ Ῥώμας. — «Γράφε ὄχι *Καλόβη* ἀλλὰ *Καλόβα*, ὄχι *πτωχοτάτη* ἀλλὰ *φτωχότατη*. Ἄλλοτε (τοῦ ἐπρόσθετεν ὁ Σολωμὸς) εἰς τὴν νεότητά μας εἶχες ἀρχίσει αὐτὸ τὸ ποίημα πολὺ ὀρθότερα, πολὺ ὡραιότερα, μὲ τὸν στίχον:

Ὦ φτωχότατο Καλόβι

— «Ἀλλὰ» εἶπεν ὁ Ῥώμας «ἠθέλησα νὰ ἀνυψώσω τὴν γλῶσσαν».

Ἐννοεῖται ὅτι μὲ αὐτὸ ἔπαυσε καὶ ἡ συζήτησις καὶ δὲν ἐπροχώρησεν ἡ ἀνάγνωσις τῆς *Καλόβης*.

Ἐν Κερκύρᾳ 6 Νοεμβρίου 1891. Ι. Π.

Ὦ Διονύσιε μου, ὦ φίλε μου, πόσα
Δάκρυα κάνεις καὶ χύνω θερμά,—
Ὅταν ἄκουσα ἐπέθανε ἡ κόρη
Δέν μοῦ ἐπόνεσε τόσο ἡ καρδιά.

Τὴν ῥοδὴν σου κυττάζω καὶ κλαίει
Εἰς τὸ στῆθός μου μέσα ἡ ψυχή,
Ἡ ψυχή μου ὁποῦ λέγει Μαρία
Διατί τόσον εἰς ἐσένα σκληρός;

Καὶ τοῦ κόσμου μαζῆ σου φωνάζει
Κόσμ' ἐπίβουλε ψεύτη, γιατί
Ἀδικεῖς πεθαμένη παρθένα
Ὁποῦ ἐστάθηκε ἀθῶα καὶ σεμνή;

Τὰ τραγούδια σου, ὦ φίλε, στὸ νοῦ μου
Ἔχω ὅσο εἶναι τὰ μάτια ἀνοιχτά,
Καὶ ὅταν κλειοῦνται στὸν ὕπνον τὰ μάτια,
Στ' ὄνειρό μου προβαίνουν συχνά.

Ἐπροχθὲς τῆς παρθένας τὸν ἴσκιο
Εἰς τὸν ὕπνο μοῦ ἐφάνη νὰ ἰδῶ
Μὲ τὸ ῥοῦχο, τὸ μόνον ποῦ μένει
Ὅταν ὅλα μᾶς φεύγουν ἐδῶ. (1)

Τὸ λαμπρό της τὸ βλέμμα σβυμένο,
Σὰν τὰ χιόνια τὸ πρόσωπο ἀχνό,
Πῶς ἐχάθηκαν, Θεέ μου, τὰ ῥόδα!
Πῶς στὸ στόμα μαυρίλα θωρῶ!

Τὴν χρυσόξανθη κόμη μὲ κρίνους
Καὶ μὲ ἀμάραντους εἶχε πλεχτή,
Σημαδεύουν αὐτὰ τὰ λουλούδια
Πῶς ἀπείραχτην εἶχε τιμή.

Τὸ ἀλαβάστρινον χέρι σηκώνει
Καὶ μοῦ λέγει μὲ χεῖλο πικρὸ
«Πές μου, ὁπόταν μ' ἐπλάκωσε ὁ χάρος,
Εἶπε ὁ κόσμος γιὰ μένα κακό;»

—Ναί, παρθένα μου, ὁ κόσμος ὁ ψεύτης
Εἶπε λόγια γιὰ σένα πολλά,
Ὅμως ἕνα τραγοῦδι φωνάζει
Σιῶπα κόσμε δὲν κρίνεις σωστά!

Κύττα ἐδῶ πόσα ὁ φίλος μου ἐκφράζει
Πῶς γιὰ σένα ὡραῖα, κόρη, ὁμιλεῖ·
Τ' ἄχρεια λόγια ποῦ ἐσπάρθηκαν σβένει,
Καὶ λαχτάρα γιὰ σὲ προξενεῖ.—

Στὴν στιγμὴ ἐγαλήνευε ἡ κόρη,
Καὶ τὰ χέρια τὰ ὡραῖα τὰ λευκὰ
Τὴν ῥοδὴν σου στὸ χεῖλο σιμώνουν
Καὶ τὰ χεῖλα τῆς δίνουν φιλιά.

Καὶ μοῦ λέγει «ἀχ ἡσύχασα τώρα,
Ὅ,τι θέλουν ἂς ποῦν οἱ κακοί.
Φθάνει αὐτὸς νὰ κηρύττῃ στὸν κόσμο
Πῶς ἀπέθανα ἀθῶα καὶ σεμνή».

---

(1) Variante: Τυλιγμένον τριγύρω της εἶχε ἄσπρο ῥοῦχο θανάτου στερνό.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Ὑπὸ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΩΡΗ

Συνέχεια, ἴδε σελ. 319

Κεφαλαιον ΙΗ'.

Ἐξηγήσεις

Καθ' ἣν στιγμὴν αἱ νεάνιδες ἐπλησίαζον εἰς τὸ ἄδυτον, ὁ Μαυρίκιος, κατάκοπος ἐκ τοῦ καμάτου, συντετριμμένος ἐκ τῶν συγκινήσεων καὶ τῆς πείνης κατέπεσε παρὰ τὰς βαθμίδας τοῦ βωμοῦ. Ἡ ἐπίπλαστος ζωηρότης καὶ ἐνέργεια, ἣν ἐνέπνευσεν αὐτῷ πρὸς στιγμὴν ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἔκπληξις, ἐξέλιπεν ἤδη, καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ τείνῃ τὴν ἀσθενῆ χεῖρά του, ἐνῷ τὸ πρόσωπόν του ἐκάλυπτε θανάσιμος ὠχρότης.

— Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ Αἰκατερίνη ἔντρομος, ἐφθάσαμεν πολὺ ἀργά!

— Ὄχι, ὄχι εἶπεν ἡ Λεῖλὰ προσεγγίζουσα τὸν μικρόν της φανόν, λιποθυμία εἶνε μόνον. Γρήγορα τὸ ἀναληπτικόν. Ἔχεις μαζί σου τὰ ὀξέα, ἀλήθεια, Αἰκατερίνη;

Μετά τινας στιγμὰς ὁ Μαυρίκιος συνελθὼν ἐκ τῆς λιποθυμίας του, τὰς ηὐχαρίστησε διὰ μειδιάματος, ἀφοῦ δ'ἐρρόφησε σταγόνας τινὰς τοῦ ἀναληπτικοῦ, ὅπερ προσέφερεν αὐτῷ ἡ Λεῖλά, ἠσθάνθη ἑαυτὸν ζωογονούμενον, ἡ δὲ μνήμη του ἐπανῆλθεν ὁμοῦ μὲ τὰς δυνάμεις, καὶ ἠγέρθη πλήρης ἐκπλήξεως καὶ ἀπορίας.

Πῶς ἔρθασαν ἕως ἐκεῖ; Τί θαῦμα ἦτο αὐτό! τί ἀφροσύνη! Τί χαρὰν ἠσθάνετο διότι τὰς ἔβλεπεν! Ἀλλὰ εἴξευραν ἆρά γε εἰς ποῖον κίνδυνον ἐξετίθεντο! Ὁ Γκουσὰ-Νισὶν τὸ εἶχε δηλώσει: Οὐδεὶς βέβηλος εἰσχωρήσας εἰς τὸ ἄδυτον θὰ ἐξήρχετο ζῶν τῇ συγκαταθέσει του!...

Καὶ ἐπὶ τῇ σκέψει τοῦ κινδύνου τοῦ ἀπειλοῦντος νῦν τὰς προσφιλεῖς ἐκείνας ὑπάρξεις, τὸ πρόσωπον τοῦ νέου κατέστη καὶ πάλιν πελιδνόν.

— Ἔλα, κύριε; Εἶπεν ὁ Γαργαρίδης ἀνακτήσας αἴφνης τὰς δυνάμεις χάρις εἰς τὴν θέαν τῶν τροφίμων τῶν κομισθέντων ὑπὸ τῶν νεανίδων, ἂς λησμονήσωμεν τὰ κακά μας καὶ ἂς φάγωμεν γρήγορα κομμάτι. Θὰ ἔχωμεν κατόπιν καιρὸν νὰ φροντίσωμεν καὶ διὰ τὰ λοιπά.

— Ὁ Ἀριστομένης ἔχει δίκαιον, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη, ἥτις μετὰ σπουδῆς βοηθουμένη καὶ ὑπὸ τῆς Λεῖλᾶς παρέθηκε πρὸ τοῦ ἀδελφοῦ της κρέας ὀπτὸν κρύον, οἶνον καὶ τινας πλακοῦντας, πρέπει πρῶτον ν' ἀνακτήσετε δυνάμεις καὶ ἔπειτα θὰ σᾶς διηγηθῶμεν πῶς ἤλθομεν.

— Καὶ σύ, Γκουσὰ-Νισίν, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος πρὸς τὸν Γουέβρον, ὅστις στηριζόμενος ἐπί τινος στήλης δὲν εἶχε κινηθῆ καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα, θέλεις νὰ φάγῃς τίποτε; Δὲν εἶσαι καὶ σὺ ἡμιθανὴς ἀπὸ τὴν ἀσιτίαν;

Ὁ μάγος ἠρκέσθη νὰ κάμῃ νεῦμα σφοδρὸν ἀρνήσεως. Ἀφοῦ ἔρριψε βλέμμα ὀργῆς καὶ περιφρονήσεως ἐπὶ τῶν προετοιμασιῶν τοῦ γεύματος, καὶ ἐβυθίσθη πάλιν εἰς τὴν πένθιμον αὐτοῦ βρέμβην.

— Σύ, Γαργαρίδη, ἐπανέλαβεν ὁ Μαυρίκιος, πιστεύω ὅτι θὰ λάβῃς μέρος εἰς τὸ γεῦμα.

— Ἠμπορεῖτε νὰ εἶσθε βέβαιος περὶ τούτου, κύριε, εἶπεν ὁ ὑπηρέτης μεταβαίνων εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπὸ τῶν βαθμίδων μὲ ἄκραν εὐχαρίστησιν καὶ καθήμενος μὲ τὸ πινάκιον ἐπὶ τῶν γονάτων του. Ἀλλά, ὅπως σᾶς ἔλεγα ὀλίγον πρὸ τοῦ ἀπαισίου περιστατικοῦ, ἕνεκα τοῦ ὁποίου εἰς μίαν στιγμὴν ἐξηφανίσθησαν τὰ τρόφιμά μας, χρειάζεται φρόνησις καὶ ὀλιγάρκεια! Ποῖος εἰξεύρει πόσον καιρὸν ἀκόμη θὰ μείνωμεν ἐδῶ μέσα φυλακισμένοι; Ἂς ὁρίσωμεν μερίδας. Ἄλλως τε ἤκουσα πάντοτε νὰ λέγουν ὅτι μετὰ παρατεταμένην νηστείαν ἀπαιτεῖται νὰ τρώγῃ τις ὀλίγον καὶ βραδέως.

Ἐνῷ δὲ ἔλεγε ταῦτα κατεβρόχθισε διπλασίως τοῦ συνήθους.

— Τί περιστατικὸν ὑπαινίσσεται ὁ Γαργαρίδης; ἠρώτησεν ἡ Αἰκατερίνη, ἐνῷ κατεγίνετο νὰ τακτοποιήσῃ τὰ σκεύη μετὰ τὸ γεῦμα.

— Ὤ, τὸ περιστατικὸν εἶνε εὐφημισμός, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος μειδιῶν. Τὸ γεγονὸς εἶνε ὅτι ὁ καϋμένος βασανιζόμενος ἀπὸ τὴν πεῖναν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα καὶ κατέφαγεν ὅλας τὰς ζωοτροφίας.

— Ὤ! εἶνε φρικτόν! εἶπεν ἡ Λεῖλὰ ἀγανακτῶσα.

— Σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι ἦτο μανιώδης διὰ τὸ σφάλμα του. Καὶ τώρα ἀφοῦ συνῆλθα ἐντελῶς, δὲν μοῦ λέγετε ὡς ἐκ τίνος θαύματος κατωρθώσατε νὰ εἰσχωρήσητε ἐδῶ;

— Εἰς τὴν Λεῖλὰν ἀνήκει ὅλη ἡ τιμή, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη. Χωρὶς αὐτὴν ἄλλο δὲν θὰ ἔκαμνα παρὰ νὰ κλαίω καὶ νὰ ἀπελπίζωμαι.

— Ἡ Αἰκατερίνη ὅμως εἶνε ἡ αἰτία, εἶπεν ἡ Λεῖλά. Ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι δὲν εἶχα δικαίωμα νὰ ἐπεμβῶ εἰς τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς πράξεις τοῦ Γκουσὰ-Νισίν. Ὅταν εἶδα τὴν φίλην μου εἰς ἀπελπισίαν, ἀπεφάσισα νὰ διακινδυνεύσω καὶ νὰ ἐκτεθῶ εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ πάππου μου. Καὶ τὸ δειλὸν βλέμμα της ἠρώτα τὸ τοῦ γέροντος μάγου.

— Ἐξηγήσου, Λεῖλά, διὰ τίνος θαύματος ἠδυνήθης νὰ εἰσχωρήσῃς εἰς τὸ ἄδυτον; εἶπε μὲ φωνὴν σύστηραν χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησιν, ἣν ἀτελῶς προέβαλεν ἡ νεᾶνις.

— Εὐκόλως δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, εἶπεν ἡ Λεῖλά, ὑπὸ ποίας ἀγωνίας ἐβασανιζόμεθα, ὅτε ἐπείσθημεν πλέον ἀδιστάκτως ὅτι δυστύχημά τι σᾶς εἶχε συμβῆ. Ἡ Αἰκατερίνη προειδοποιουμένη ὑπὸ κρυφίου προαισθήματος εὐθὺς ἀπὸ τὰς πρώτας ὥρας ἐξέφραζε μεγάλους φόβους περὶ τοῦ

ἀποτελέσματος τῆς ἐπιχειρήσεώς σας. Ἐγὼ δέ — καὶ ἡ νεᾶνις ἐτόνισε τὰς λέξεις ταύτας διὰ βλέμματος εὐσταθοῦς καὶ διαυγοῦς — ἔχουσα πεποίθησιν ἐπὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐθύτητα τοῦ Γκουσὰ-Νισίν, κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχα καμμίαν ἀνησυχίαν... Ἦλθεν ὅμως ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδέησε νὰ συμμερισθῶ τας ἀμφιβολίας καὶ τοὺς φόβους τῆς φίλης μου. Αἱ ὧραι καὶ αἱ ἡμέραι παρήρχοντο... Ἦ ἦσθε χαμένοι, καὶ ἔπρεπε νὰ σᾶς κλαύσωμεν, ἢ εἴχετε ἀνάγκην ἀμέσου συνδρομῆς... Δὲν ἔπρεπε νὰ διστάσωμεν ὡς πρὸς τὰ μέσα. Ἐκ συμπτώσεως ἐγενόμην κάτοχος μυστικοῦ φοβεροῦ, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἤθελον ἀποκαλύψει ἄνευ ἰσχυροῦ λόγου. Ἐπρόκειτο ὅμως νὰ σώσωμεν τὴν ζωὴν ἀνθρώπων, τὴν ἰδικήν σου, μεγάλε Μοβέδ, τόσον ἀναγκαίαν διὰ τὸν λαόν σου, τὴν ζωὴν αὐτοῦ τοῦ νέου, τόσον πολύτιμον εἰς τὴν ἀδελφήν του, ὅστις ἕνεκα σοῦ ὁπωσδήποτε ἐκινδύνευε, καὶ τὴν ζωὴν ἑνὸς ἀφωσιωμένου ὑπηρέτου... διὰ τοῦτο δὲν ἐδίστασα ποσῶς.

Ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ Γουέβρου ἐξέφυγεν ὑπόκωφος στεναγμός.

— Ἀπὸ τὰς ἀποκαλύψεις σου ἔμαθα πρὸ ὀλίγου τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὑπογείου τούτου. Εἰς ταύτας ἐπρόσθεσες καὶ μίαν ἄλλην ἀποκάλυψιν βραδύτερον. Μοῦ εἶπες ὅτι ὑπὸ τὸν ἀπλοῖκὸν αὐτοῦ καὶ δημώδη τύπον ὁ μῦθος τοῦ Κινητοῦ Λίθου περιεῖχε δόσιν τινὰ ἀληθείας. Ἡ εἰς τὸν λαβύρινθον εἴσοδος, τῆς ὁποίας ἡ θέσις σοὶ ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστος, ἐνηργεῖτο, ὡς γινώσκεις, διὰ λίθου κινητοῦ, ἐξ ὁλοκλήρου κρυπτομένου ὑπὸ τοῦ τοίχου, οὕτινος ἦτο ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἐλατήριον εἰμὴ δι' ἰδιαιτέρων ὁδηγιῶν ἢ ἐξ εὐτυχοῦς συμπτώσεως. Καὶ πάλιν ἡ ἐνδεχομένη αὕτη σύμπτωσις ἀπεσοβεῖτο διὰ τῆς φροντίδος ἣν ἔσχεν ὁ μηχανικὸς νὰ τοποθετήσῃ οὕτω πως τὸν βαρὺν λίθον, ὥστε νὰ ἐπαναπίπτῃ ἀφ' ἑαυτῆς ὄπισθεν τοῦ εἰσερχομένου ἀμυήτου.

»Τὰ πράγματα ταῦτα μοὶ ἐπροξένησαν πολλὴν ἐντύπωσιν καὶ πολλάκις ἐσκέφθην περὶ αὐτῶν. Ἐνόησα ὁποία πικρὰ θλῖψις θὰ σὲ ἐβάρυνεν, ἂν ἡ ζωή σου ἐτελεύτα χωρὶς νὰ ἐπανεύρῃς τὸν ἀπολεσθέντα μίτον. Ἡμὴν καὶ ἐγὼ ἀπόγονος τῶν τέκνων τοῦ Ἡλίου καὶ ἐπεθύμουν ὡς τοιαύτη ν' ἀποδώσω εἰς τὴν φυλήν σου τὴν ἐκ τῶν χειῶν διαφυγοῦσαν δύναμιν.

Τοὺς λόγους τούτους τῆς Λεῖλᾶς ἀκούσας ὁ πρεσβύτης ἀνύψωσεν ἀγερώχως τὴν κεφαλὴν καὶ ἐφάνη λάμψασα εἰς τὸ βλέμμα του ἀστραπὴ πατρικῆς ὑπερηφανείας. Οἱ ἄλλοι ἠκροῶντο προσεκτικοί.

— Ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς διαρκῶς σκεπτομένους περὶ πράγμά τι καὶ ἀκαταπαύστως περὶ αὐτὸ ἀσχολουμένους, ἔμελλον νὰ εὕρω θᾶσσον ἢ βράδιον τὴν λύσιν τοῦ μυστηρίου, ἀφορμὴν τοιαύτης μακρᾶς καὶ ἀλγεινῆς ἀγωνίας. Ἡ λύσις αὕτη εὑρίσκετο πλησίον σου. Χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃς, ἦσο κάτοχος αὐτῆς. Διῆλθες ὅλην σου τὴν ζωὴν ἔχων αὐτὴν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου.

— Τεράστιον! ἐψιθύρισεν ὁ Γουέβρος.

— Τὴν προτεραίαν τῆς ὁρισθείσης διὰ τὴν ἐξερεύνησιν ἡμέρας, ἀναδιφοῦσα ὁποσοῦν ἀφηρημένη τὸ ἔξοχον βιβλίον, τὸ ὁποῖον μ' ἐδίδαξες ν' ἀναγινώσκω, τὴν Κλεῖδα τοῦ Σολομῶντος, τὴν προσοχήν μου προσείλκυσε παράδοξόν τι γεγονός. Ἔπαυσα ἀπὸ τοῦ νὰ ἐννοῶ ὅ,τι ἀνεγίνωσκον, ἐνῷ δὲ ἡ φαντασία μου ἀποπτᾶσα ἐπλανᾶτο μακράν, τὸ ὄμμα μου προσηλωμένον ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐκείνων χαρακτήρων ἐφαίνετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσηλούμενον ἔτι περισσότερον μετὰ δυνάμεως ἀνεξαρτήτου τῆς θελήσεώς μου. Ἡ ἐνώπιόν μου ἀνοικτὴ σελὶς ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν παραγράφων. Διατελοῦσα εἰς τὸ μεταίχμιον τῆς παρακρούσεως καὶ τῆς ἐγρηγόρσεως, ἐνόμισα αἴφνης ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐχαράσσετο ἐπὶ τῆς σελίδος ἐκείνης, ἐξηφανίζετο ἢ συνεχέετο. Μόνον τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον γράμμα ἑκάστης παραγράφου ἐφαίνετο εὐκρινῶς καὶ τὸ βλέμμα μου, παρακολουθοῦν τὴν σκολιὰν γραμμὴν ἣν ἀπετέλουν τὰ γράμματα ἐκεῖνα ἐπὶ τοῦ φύλλου ἀνεγίνωσκεν εὐκρινῶς τὰς λέξεις: Κινητὸς λίθος.

»Ἀρκετὰ μ' ἐδίδαξες τὰ μυστήρια καὶ τὰς μεθόδους τῆς καββαλιστικῆς ἐπιστήμης, ὥστε νὰ μὴ ἐννοήσω ἀμέσως τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης.

— Ὤ, ἀτυχὴς κόρη! ἀνέκραξεν ὁ Γουέβρος φρικιῶν, ἐκθαμβος καὶ ἀπηλπισμένος ταυτοχρόνως. Ἀφοῦ ὁ Οὐτανὸς τὴν κατέστησε τόσον ἔξοχον, διατί περιώρισε τὰ δῶρά του; Μαζὶ μὲ τὴν τόσην νοημοσύνην καὶ διορατικότητα διατί δὲν τῆς ἐχάρισε καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἔντεχνον προσποίησιν καὶ τὴν τυφλὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰ συμφέροντα τῆς φυλῆς; Διατί, Λεῖλά, διατί νὰ μὴ μοῦ εἴπῃς ἀμέσως τὴν θαυμαστὴν ἀνακάλυψιν; Διατί νὰ τὴν βεβηλώσῃς ἀποκαλύπτουσα αὐτὴν εἰς τοὺς ἀπίστους; Τρὶς εὐλογητὸς ἔστω ὁ ἀστὴρ ὅστις προΐστατο κατὰ τὴν γέννησίν σου, Λεῖλά! Ἀλλὰ καὶ τρὶς κατηραμένη ἔστω ἡ ἀπαισία ἐπιρροή, ἥτις σ' ἔκαμε νὰ παρεκκλίνῃς ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἥτις ἐμαλάκυνε τὴν καρδίαν σου καὶ σ' ἔκαμε νὰ λησμονήσῃς ὅτι ἦσο πρὸ παντὸς ἄλλου ἡ ἀπόγονος τῶν μάγων!... Εἰπέ μου, διατί δὲν μοι ἀνεκοίνωσες ἀμέσως τὴν πολύτιμον ταύτην κλεῖδα;

— Ἦσο κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην περισσότερον τοῦ συνήθους περίφροντις καὶ σιωπηλὸς καὶ μ' ἐσυνείθισες, πάτερ μου, νὰ σέβωμαι τὰς στιγμὰς τῆς βρέμβης σου. Πλὴν τούτου ὅμως, δὲν μ' ἐδίδαξες ὅτι πρέπει περὶ πολλῶν νὰ σκέπτωμαι, ἀλλὰ νὰ μὴ ὁμιλῶ εἰμὴ μετὰ τὴν καλὴν ἔκβασιν

αὐτῶν; Ἤμην πεπεισμένη ὅτι εὑρισκόμην ἐπὶ τὰ ἴχνη σπουδαίας ἀνακαλύψεως, ἀλλὰ δὲν ἤμην βεβαία...

— Τέλος πάντων! εἶπεν ὁ πρεσβύτης μετὰ βαθέος στεναγμοῦ, τοιαύτη ἦτο ἡ θέλησις τοῦ Μίθρα. Ἀλλ' ἔστω· ἐξακολούθησε τὴν διήγησίν σου.

— Τὴν ἐπαύριον, ἐπανέλαβεν ἡ Λεϊλά, ὀλίγας στιγμὰς μόνον ἠδυνήθην, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σου, ν' ἀσχοληθῶ εἰς τὴν μελέτην τῆς Κλειδὸς τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλὰ κατεῖχον ἤδη τὴν νύξιν καὶ ἔκτοτε ἀνεγίνωσκα σχεδὸν ἀπροσκόπτως. Καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς ὁ κ. Κερδὶκ ἔφερε τὴν Αἰκατερίνην εἰς τὸ σπήλαιον καὶ ἀνεχώρησε σχεδὸν ἐν τῷ ἅμα μαζί σου, εἶχον πεισθῆ ἤδη ὅτι τὸ ἱερὸν βιβλίον ἐπραγματεύετο τῷ ὄντι περὶ τοῦ μυστικοῦ ὑπογείου καὶ περὶ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἠδύνατό τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό. Εἶχον μάθει ὅτι ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς ὁδοῦ ταύτης ἦτο τὸ φρέαρ Γκοὺλ-Ἔκ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ καταβῆτε.

— Ναί, εἶπεν ὁ Γουέβρος ταπεινοφώνως· καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἐγνώριζα τοῦτο καὶ σκληροὶ ὑπῆρξαν οἱ δισταγμοί μου, ὅτε διὰ πρώτην φορὰν εἰσήγαγον ἐκεῖ τὸν νεαρὸν Φράγκον. Εἴθε νὰ ἤκουον τότε τὴν φωνὴν ἥτις μὲ ἀπέτρεπεν.

— Ἡ ὥρα δὲν ἦτο κατάλληλος δι' ἐξηγήσεις, ἐξηκολούθησεν ἡ Λεϊλά, καὶ ἀνέμενα τὴν ἐπιστροφήν σου, ὅπως σοὶ ἀνακοινώσω τὰς ἀνακαλύψεις μου. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι πᾶν ἄλλο διενοούμην τότε παρὰ νὰ τὰς ἀποκαλύψω εἰς ἄλλον ἐκτὸς σοῦ. Ἐν τοσούτῳ ὁ καιρὸς διέβαινε καὶ σεῖς δὲν ἐπανήρχεσθε. Ἡ Αἰκατερίνη ἔπασχε θανασίμως ἐκ τῆς λύπης της· ἀρίνω κατὰ μέρος τὴν ἰδικήν μου!.. Βαθμηδὸν ἐσχηματίσθη εἰς τὸν νοῦν μου ἡ πεποίθησις, ὅτι εὑρίσκεσθε τεθαμμένοι εἰς τὸ ὑπόγειον. Ἐνόησα τί συνέβη. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα. Ἱκέτευσα τὸν Μίθραν νὰ μὲ ἐμπνεύσῃ· ἐμελέτησα εἰς τὸ βιβλίον ποίαν διεύθυνσιν ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσω καί, ἀφοῦ καλῶς τὴν ἐνόησα, κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς νυκτὸς ἐξεκινήσαμεν. Δὲν ἤθελα ν' ἀνακοινώσω εἰς τὴν Αἰκατερίνην εἰς ποίαν φοικώδη θέσιν ἐφοβούμην νὰ σᾶς εὕρω. Ἀλλ' αἱ ζωοτροφίαι καὶ τὰ ἀναληπτικὰ φάρμακα, τὰ ὁποῖα παρελάβομεν, ἐμαρτύρουν περὶ τοῦ φόβου μου... Πάτερ!... ἡ νεᾶνις αὐτὴ ὑπέφερε σκληρὰς βασάνους!

— Καϋμένη ἀδελφή μου! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος συγκινηθείς, ἐνῷ ἡ Αἰκατερίνη στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου του ἐθρήνει ἀκόμη ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῆς σκληρᾶς ἐκείνης ἀγωνίας

— Καὶ πρὸς σέ, Λεϊλά, δὲν ἔχω λόγους νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου καὶ τὸν θαυμασμόν μου.. προσέθηκεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ὦ, δὲν δύνασαι νὰ φαντασθῇ, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη ἀπομάσσουσα τὰ δάκρυά της, πόσον εἶνε ἀξία αὐτῶν. Ὄχι μόνον διὰ τῆς ἀγχινοίας της ἀνεῦρε τὸ μέσον, ὅπως φθάσωμεν μέχρις ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ ὑπεστήριξε καὶ μ' ἐνεθάρρυνε καὶ μὲ ἐποδηγέτησε κατὰ τὰς φρικτὰς ἐκείνας ὥρας. Πιστεύεις, Μαυρίκιε, ὅτι ἐνῷ ἐγὼ σὲ κατηγόρουν, αὐτὴ σὲ ὑπερήσπιζεν; Ἐν τῇ συγχύσει μου παρεπονούμην καθ' ὅλων, κατὰ τῆς ἐπιχειρήσεώς σου, κατὰ τῆς ἀρνήσεώς σου ὅπως μὲ παραλάβῃς, κατὰ τῆς τόλμης σου... Καὶ αὐτὴ μοὶ ἀντέλεγε, διαβεβαιοῦσά με ὅτι εἴξευες πολὺ καλλίτερα ἀπὸ ἐμὲ τί ἔπραττες, ὅτι δὲν ἦσο τολμηρὸς ἀλλὰ περιεσκεμμένος ὅσον καὶ ἀνδρεῖος καὶ ἰσχυρός· μοὶ ἔλεγε νουθετοῦσά με ἡ προσφιλής μου διδάσκαλος, ὅτι ὅταν μία νεᾶνις ἔχῃ τὴν τιμὴν νὰ ἔχῃ ἀδελφὸν οἷος σύ, ὀφείλει νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ, νὰ τὸν ὑπηρετῇ μετὰ καρτερίας κατὰ τὰς ὁμαλὰς περιστάσεις καὶ νὰ ὁρίσταται τὰ πάντα αγογγύστως κατὰ τὰς κρισίμους στιγμάς...

— Αἰκατερίνη!... ἐψιθύρισεν ἡ Λεϊλὰ αἰδουμένη, διατί νὰ ἀνακαλῇς αὐτὰς εἰς τόσον ὀδυνηρὰς ἀναμνήσεις;

— Ὦ! δὲν εἶνε ὀδυνηραί, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη φαιδρῶς· ἀλλὰ μὴ δυσαρεστηθῇς, Λεϊλά. Ἐλησμόνουν ὅτι ὁ Μαυρίκιος εἶνε ἤδη ἀδελφός σου, διότι ἐγὼ εἰς τὸ ἑξῆς θὰ σὲ θεωρῶ ὡς τὴν προσφιλεστάτην τῶν ἀδελφῶν μου.

— Ἀγαπηταί μου ἡρωΐδες! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος συγκεκινημένος, πῶς ν' ἀνταμείψω τόσην ἀφοσίωσιν; Ἂν ποτε ἐπανίδω τὸ φῶς, Λεϊλά, θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ ἀνταποδώσω καὶ ἐγὼ τὴν εὐεργεσίαν σου· δὲν θὰ ἔχῃς, σοῦ τὸ ὁρκίζομαι, φίλον πιστότερον ἐμοῦ. Ἀλλὰ φεῦ! ἐπανέλαβεν ἀποτεθαρρυμένος, εἰς τί χρησιμεύουν αἱ διαβεβαιώσεις μου;... Λησμονῶ ὅτι εἶμαι φυλακισμένος.

Ὁ γηραιὸς Γουέβρος βεβυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του ἐφάνη κατ' ἀρχὰς μηδεμίαν παρέχων προσοχὴν εἰς τὰ λεγόμενα.

— Λεϊλά, εἶπεν αἴφνης ἀνυψῶν τὴν κεφαλήν, ἐνθυμήσου ποία εἶσαι. Ἐνθυμήσου ὅτι ἡ ἀπόγονος τῶν Υἱῶν τοῦ Ἡλίου δὲν δύναται νὰ συνδεθῇ μὲ τοὺς Φράγκους.

— Ὦ, πάτερ! ἀνέκραξεν ἡ νεᾶνις μετὰ ζέσεως, δὲν σοῦ εἶπα ὅτι οἱ Φράγκοι δὲν εἶνε ξένοι; Ἀνήκομεν εἰς τὴν αὐτὴν φυλήν.

— Εἴμεθα σχεδὸν συγγενεῖς... εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη.

— Συγγενεῖς!... εἶπεν ὁ γηραιὸς μάγος. Αὐταὶ αἱ νεάνιδες παραλογίζονται.

— Συγγενεῖς!... ἐπανέλαβεν ὁ Μαυρίκιος, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πᾶν ἄλλο ἐνεθυμεῖτο ἢ τὰς μελέτας του περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν ἀρχαίων Βρεττανῶν.

— Ἐὰν εἶνε ὑπερβολὴ νὰ εἴπῃ τις συγγενεῖς, εἶπεν ἡ Λεϊλά, εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὴν αὐτὴν φυλήν. Σύ, πάτερ μου, ἀγνοεῖς ὅτι ἡ Αἰκατερίνη Κερδὶκ καὶ ὁ ἀδελφός της ἔχουσι γνησίαν ἐξ Ἀρμορικῆς καταγωγήν. Νομίζεις, καθὼς ἐνόμιζα καὶ ἐγώ, ὅτι ἐπειδὴ ἔρχονται ἐκ Παρισίων εἶνε Παρισινοί. Ἡ Αἰκατερίνη μοὶ κατέστησε γνωστὸν ὅτι ἀνήκουσιν εἰς οἰκογένειαν Κελτο-Βρεττανικήν, καθὼς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ὄνομά των. Ἑπομένως εἶχον προπάτορας τοὺς Δροΐδας, περιττὸν δὲ νὰ σοὶ ὑπενθυμίσω ὅτι οἱ Δροΐδαι κατήγοντο ἐκ Χαλδαίας καὶ ἦσαν οἱ ἀδελφοὶ τῶν λατρευτῶν τοῦ Μίθρα, τῶν καλουμένων σήμερον Γουέβρων. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, πάτερ μου, ὅτι ἔχομεν τὴν αὐτὴν καταγωγήν.

— Τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖον μοῦ ἀποκαλύπτεις, εἶπεν ὁ μάγος μετὰ μακρὰν σκέψιν, δὲν στερεῖται σημασίας καὶ ἐνδιαφέροντος. Εἰς ἄλλας περιστάσεις θὰ ἤρκει αὐτό, ὅπως ἐξασφαλισῃ εἰς τὸν νεαρὸν ξένον τὴν προστασίαν μου καὶ τὴν συνδρομήν μου, ν' ἀνατρέψῃ πολλοὺς φραγμοὺς ὑπάρχοντας μεταξύ μας. Ἀλλὰ δὲν δύναται κατ' οὐδὲν νὰ ἐλαφρύνῃ τὸ τελεσθὲν ἔγκλημα. Ὁ Μαυρίκιος εἶνε καταγωγῆς Χαλδαϊκῆς, ἔστω· εἶνε κἄτι τι αὐτό· ἀλλ' ἀνήκει εἰς γενεὰν ἱερατικήν; Ὄχι. Ἀλλὰ καὶ ἂν προσέτι ἀνῆκεν εἰς τὴν εὐλογητὴν ταύτην γενεάν, πάλιν θὰ ἐτιμωρεῖτο διὰ θανάτου ἡ αὐθαίρετος εἴσοδός του εἰς τὸ ἄδυτον, διότι δὲν εἶνε μέγας μοβεδ οὔτε ὁ κληρονόμος του κἄν...

— Ἠγνόει ὅτι διέπραττεν ἱεροσυλίαν, εἶπε συνηγοροῦσα ἡ Λεϊλά.

— Ὁ νόμος δὲν ἀναγνωρίζει δικαιολογίας καὶ προφάσεις!

— Θεέ μου! τί σκληρὰ αὐστηρότης! ἐψιθύρισεν ἡ Αἰκατερίνη.

— Δὲν εἶνε αὐστηρότης, εἶπεν ὁ Γουέβρος, οὗ οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ ἀπήστραψαν ὑπὸ λάμψεως φανατισμοῦ, εἶνε δικαιοσύνη. Σύ, νεᾶνις, ἀγνοεῖς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν εὐθύνην τοῦ οἴκουμας. Νομίζεις ὅτι ἡ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου ἔχῃ τὴν ἐλαχίστην ἀξίαν εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν μάγων, ὅταν πρόκηται περὶ τῶν συμφερόντων καὶ τῆς δόξης τοῦ Μίθρα;

»Καὶ ἂν ἀκόμη, ἐπανέλαβεν ὁ πρεσβύτης μετά τινας στιγμὰς σιγῆς, ἠθέλομεν παραδεχθῆ ὅτι ὁ νέος Κέλτο Βρεττανὸς εἶνε προνομιοῦχος ἕνεκα τῆς καταγωγῆς του, ὅτι τὸ ἔγκλημά του εἶνε συγγνωστόν, διότι δὲν εἶνε ἑκούσιον, τί θὰ εἴπωμεν διὰ τὴν παρουσίαν τῶν ἄλλων; Ἡ Αἰκατερίνη, ὁ Γαργαρίδης τί θέλουσιν ἐντὸς τοῦ ἀδύτου; Συμφορά! συμφορά! ὁ Ναὸς ἐβεβηλώθη! ἡ δόξα μας ἐσπιλώθη!

Καὶ ἐγείρων τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ κίνημα ἀπελπισίας ἐφάνη βυθισθεὶς εἰς πικρὰν θλῖψιν.

— Τί νὰ πράξωμεν; εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἐνῷ ὁ μάγος ἀπεμακρύνετο παραφερόμενος ἀπὸ τὴν ταραχὴν τῶν συγκινήσεών του· νομίζεις, Λεϊλά, ὅτι θὰ μείνῃ ἀδυσώπητος;

— Τὸ φοβοῦμαι· ἀλλὰ μὴ τὸν κρίνετε πολὺ αὐστηρῶς. Οὔτε σεῖς, οὔτε ἐγὼ ἴσως, οὔτε κανεὶς δύναται νὰ ὑπολογίσῃ τὴν ἀπελπισίαν τὴν κατασπαράττουσαν τὴν ψυχὴν τοῦ Γκουσὰ-Νισίν... Ἀναλογίσθητε κανὲν ἐνθύμημα τῆς οἰκογενείας σας, τὸ ὁποῖον ἐσυνειθίσατε ἐκ τρυφερᾶς ἡλικίας νὰ θεωρῆτε ὡς ἅγιον, ὡς ἱερόν, ὡς σεβάσμιον!... Φαντάσθητε τὸ κειμήλιον αὐτὸ λῃστευόμενον, καταπατούμενον, βεβηλούμενον, καὶ θὰ σχηματίσητε ἀμυδρὰν ἰδέαν περὶ τῶν βασάνων ἃς ὑφίσταται ὁ μόνος ἱερεὺς τοῦ Μίθρα βλέπων τὸν ναόν του βεβηλούμενον.

— Ὦ φίλη μου! ἀνέκραξεν ἡ Αἰκατερίνη σφόδρα συγκινηθεῖσα ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς ὀδύνης τοῦ πρεσβύτου. Ὑπάγωμεν νὰ τὸν εὕρωμεν, νὰ τοῦ ὁμιλήσωμεν. Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ τὸν παρηγορήσωμεν!...

— Φεῦ! εἶπεν ἡ Λεϊλὰ μὲ νεῦμα θλιβερόν, τίποτε δὲν θὰ κατορθώσωμεν, παρὰ νὰ τὸν ἐξερεθίσωμεν ἔτι μᾶλλον. Ὁ Γκουσὰ-Νισὶν δὲν ὁμοιάζει μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους· τὰ δάκρυα, αἱ ἱκεσίαι, ὁ οἶκτος τὸν ἐνοχλοῦσι. Τὸν εἶδα πάντοτε ἀνώτερον ὅλων διὰ τοῦ σθένους τῆς ψυχῆς του καὶ διὰ τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν του, ἀλλ' ἐπιφυλακτικόν, ἀγέρωχον, σιωπηλόν, ἀπρόσιτον, περιφρονοῦντα πᾶσαν ἀνθρωπίνην συμπάθειαν....

— Ὦ, πόσον θλιβερὰ πρέπει νὰ εἶνε ἡ ζωή σου! εἶπεν ἀκουσίως ἡ Αἰκατερίνη.

— Σὺ μοῦ ἔφερες τὴν χαράν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνώριζα, ἀπήντησεν ἡ Λεϊλὰ ἁπλῶς. Ἀλλὰ σοῦ ἐπαναλαμβάνω, ἂν σᾶς εἶνε δυνατόν, συγχωρήσατέ τον!... Ὁλόκληρος ὁ μακρός του βίος ὑπῆρξεν ἀγὼν ἀπηλπισμένος κατὰ τοῦ ἀδυνάτου, ἰδοὺ δὲ ὅτι καταλήγει εἰς ὑψίστην συμφοράν!...

— Τὸ κατ' ἐμέ, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος γενναιοφρόνως, τὸν συγχωρῶ ἐξ ὅλης καρδίας, ἐπεθύμουν δὲ νὰ μοῦ ἐζητεῖτε ἄλλο τι πρᾶγμα δυσκολώτερον. Ταλαίπωρε Γκουσὰ-Νισίν! Λυποῦμαι, τὸ ὁμολογῶ, ὅτι ὑπῆρξα ἐν μέρει ἡ ἀφορμὴ τῶν βασάνων ἃς ὑφίσταται!... Ἀλλ' ἐξήγησέ μας, Λεϊλά, πῶς ὑπάρχει τόση διαφορὰ φρονήματος μεταξὺ ἐκείνου καὶ σοῦ;... Διότι ἀρκεῖ τις νὰ σὲ ἀκούσῃ δικαιολογοῦντα τὸν φανατισμόν του (μὴ δυσαρεστηθῆς διὰ τὴν λέξιν ταύτην!) ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι δὲν τὸν συμμερίζεσαι... ἄλλως τε τὸ ἀπέδειξες εἰσάγουσα τὴν Αἰκατερίνην εἰς τὸ ἄδυτον.

— Πῶς συμβαίνει;.. εἶπεν ἡ Λεϊλὰ ῥεμβώδης, οὔτ' ἐγὼ δὲν εἰξεύρω. Σέβομαι βαθέως πᾶν ὅ,τι ὁ πάππος μου μ' ἐδίδαξε νὰ σέβωμαι· θαυμάζω καὶ ἐκτιμῶ τὰς μεγάλας ἀναμνήσεις, ἃς αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει· τιμῶ τὸ ὑψηλόν του ἀξίωμα, ἀλλὰ δὲν δύναμαι ὅπως αὐτὸς νὰ ζῶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ παρελθόν, ν' ἀποχωρισθῶ ἀπὸ τῶν

ζῶ των, νὰ ζῶ ἡμέραν καὶ νύκτα δι' ἀναμνήσεων. Ἴσως ἂν ἤμην υἱός του, θὰ μὲ καθίστα μαθητήν του ἐνθερμότερον, διότι θὰ μ' ἐτίμα περισσότερον διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς οἰκειότητός του. Ἀλλὰ ἤμην κόρη !... Καὶ αὐτὴ ὑπῆρξε μία τῶν μεγαλειτέρων θλίψεων τοῦ Γκουσὰ-Νισίν.

— Φιλτάτη Λεϊλά ! ἀνέκραξεν ἡ Αἰκατερίνη περιπτυσσομένη αὐτήν· μὴ ὁμιλῆς τοιουτοτρόπως.

— Ποῖος δὲν θὰ ἦτο ὑπερήφανος καὶ εὐτυχὴς ἔχων σὲ ὡς θυγατέρα ! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ὦ ! πῶς ἤθελα νὰ τὴν κάμω νὰ γνωρίσῃ ζωὴν ὀλιγώτερον σκυθρωπὴν καὶ περισσότερον εὐτυχῆ ! ἐπανέλαβεν ἡ Αἰκατερίνη. Μαυρίκιε, νὰ τὴν παραλάβωμεν εἰς τὴν Εὐρώπην ὅταν θὰ ἐπιστρέψωμεν!

— Εἶμαι πρόθυμος, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, ἐνῷ ἡ Λεϊλὰ ἐμειδία ἡδέως. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζεται πρὸ πάντων νὰ ἐξέλθωμεν ἀπ' ἐδῶ.

— Ναί, ναί, πράγματι, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη. Ἀφοῦ ὁ Γκουσὰ-Νισὶν δὲν θέλει νὰ ὁμιλήσῃ, δὲν μᾶς μένει παρὰ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ κυττάζωμεν νὰ εὕρωμεν τὴν ἔξοδον. Ἐπὶ τέλους δὲν θὰ εἶνε ζήτημα ἐντελῶς ἄλυτον.

— Χμ ! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἠττήθην κατὰ πάντα. Τὸ κεφάλι μου γυρίζει ἐπὶ μόνῃ τῇ ἰδέᾳ τοῦ νὰ εἰσέλθω πάλιν εἰς τὸν καταχθόνιον τοῦτον λαβύρινθον. Ἀλλ' ἂν δὲν ἀπατῶμαι, φρονῶ ὅτι ἡ ὀξεῖα διάνοια, ἥτις διέγνωσε τὰ μυστήρια τῆς Κλειδὸς τοῦ Σολομῶντος, θ' ἀνακαλύψῃ καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἴχνος τι ὁδηγίας...

— Δυνάμεθα βεβαίως νὰ τὸ ἐλπίζωμεν, εἶπεν ἡ Λεϊλά. Ὡς ἐκ τῆς σπουδῆς καὶ τῆς ἀνησυχίας, εἰς ἣν διετελοῦμεν, ἠσχολήθην μόνον περὶ τῆς ἀνευρέσεως τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν εἴσοδον. Δὲν μοῦ ἐπῆλθεν ἡ σκέψις ὅτι ἠδυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν δυσκολίας ὡς πρὸς τὴν ἐπάνοδον. Ἐν τούτοις συνήντησα κατὰ τὴν ἔρευνάν μου καὶ τὰς ὁδηγίας τὰς σχετικὰς μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐλπίζω δὲ ὅτι προσεκτικῶς σκεπτομένη θὰ κατορθώσω νὰ τὰς ἐπανεύρω. Ἄλλως τε ἐφέραμεν ἐδῶ ἐφόδια ἀρκετὰ πρὸς διατροφὴν καὶ φωτισμὸν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας... ἐλπίζω πολὺ ὅτι δὲν θὰ βραδύνωμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπ' ἐδῶ.

Ἐνῷ ἐτελείωνε τοὺς λόγους τούτους ἡ Λεϊλά, ἡ Αἰκατερίνη ἐξέφερεν ἐλαφρὰν κραυγήν, ἰδοῦσα αἴφνης τὸν Γκουσὰ-Νισὶν ἐπανελθόντα πλησίον των ἀψοφητεὶ καὶ ἀκουόμενον μετὰ προσοχῆς τὴν συνδιάλεξίν των. Οἱ ὀφθαλμοί του ἐσπινθηροβόλουν καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς του ἦσαν σπασμωδικῶς ἠλλοιωμένα.

— Νέοι, εἶπε μετὰ φωνῆς, ἣν προσεπάθει νὰ καταστήσῃ προσηνῆ, μὴ κατατρίβετε ἀνωφελῶς τὰς δυνάμεις καὶ τὸ θάρρος σας. Ἡ θέλησις τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶνε ἀμετάτρεπτος· δύναμαι λοιπὸν κ' ἐγὼ νὰ ἀλλάξω γνώμην. Περιμείνατε ! Μοῦ ἐπῆλθον μερικαὶ ἀμφιβολίαι ὡς πρὸς τὸ νόμιμον τῆς ἀποφάσεώς μου· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ λύσω τὸ ζήτημα εἰς μίαν στιγμήν. Μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα θὰ μείνω δεόμενος ἔμπροσθεν τοῦ Μίθρα, ἱκετεύων τὴν ἔμπνευσίν του. Μετὰ τοῦτο θὰ μάθετε τὴν ἀπόφασίν μου, ἥτις θὰ εἶνε ἐκείνου ἀπόφασις.

»Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, κόρη μου, σοῦ ἀπαγορεύω νὰ κάμῃς χρῆσιν τῶν μυστικῶν, τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψες εἰς τὸ ἱερὸν βιβλίον ἢ καὶ νὰ προσπαθήσῃς ἔστω νὰ τὰ ἀνακαλέσῃς εἰς τὴν μνήμην σου. Ἀρκεταὶ βεβηλώσεις ἔγειναν. Ἄφησέ με ν' ἀναλάβω ἐγὼ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ ἕως αὔριον κατὰ τοιαύτην ὥραν μὴ προφέρῃς οὔτε λέξιν σχετιζομένην μὲ τὰ μυστήρια τοῦ Ναοῦ!»·

Κεφάλαιον ΙΘ'.

Αἱ εἰκοσιτέσσαρες ὧραι τῆς προθεσμίας, ἣν ὁ μάγος ἐζήτησε, παρῆλθον. Ὁ Γκουσὰ-Νισὶν ἐκάθητο μὲ τὴν συνειθισμένην αὐτοῦ στάσιν, ἐρειδόμενος ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ βωμοῦ καὶ κρατῶν τὴν μακράν του γενειάδα διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός. Προσηλῶν τὸ βλέμμα εἰς τὴν γῆν, τὸ πρόσωπον ἔχων αὐστηρόν, ἔμενεν ἀκίνητος, βεβυθισμένος εἰς τὴν ῥέμβην του. Ἐν τῷ σκιόφωτι τὰ μακρὰ λευκὰ ἱμάτιά του τὸν περιέβαλλον δι' ἀορίστου τινὸς λάμψεως. Μὲ τὴν χιονόλευκον ἐκείνην γενειάδα καὶ μὲ τὴν πλαστικὴν ἐκείνην στάσιν ὁ πρεσβύτης ἐκεῖνος ἠδύνατο νὰ ἐκληφθῇ ὡς προσωποποίησις τῆς θλίψεως, μελετώσης παρά τινα τάφον. Εἶχε τὴν κατήφειαν καὶ τὴν ἀκινησίαν τοιούτου ἀγάλματος.

Οἱ παρεστῶτες δὲν ἐτόλμων νὰ ταράξωσι τὴν ῥέμβην του. Ὁ σκυθρωπὸς Γκουσὰ-Νισὶν ἐνέπνεεν εἰς πάντας καὶ εἰς αὐτὴν προσέτι τὴν ἐγγονήν του αἴσθημά τι ἀποστροφῆς ἀναμίκτου μετὰ τρόμου. Ἀπέναντι τῆς ἀφώνου ἐκείνης λύπης, ὁ Μαυρίκιος μὲ ὅλην τὴν ἀρχαιολογικὴν ζέσιν του ἐλυπεῖτο, διότι ἐκ συμπτώσεως κατέστη κοινωνὸς ἀποκρύφων, ὧν ἡ διάδοσις προύξένει εἰς τὸν γέροντα τόσῳ πικρὰν ὀδύνην. Ἡ Αἰκατερίνη βλέπουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Λεϊλᾶς προσηλουμένους τόσον ἐναγωνίως ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ πάππου της, ἠσθάνετο ἐπίσης νὰ καταλαμβάνῃ τὴν τὴν ψυχήν της αἴσθημά τι μικτὸν οἴκτου καὶ φόβου. Πιεζόμενος ἐκ τῆς ἐπικρατούσης γενικῆς κατηφείας καὶ ἀγωνίας ὁ Γαργαρίδης διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἐπὶ ζωῆς του ἐσίγα. Πάντες ἀνέμενον καὶ ὅσον αἱ ὧραι παρήρχοντο, τόσον βαρυτέρα καθίστατο ἡ σιγὴ καὶ τόσον ζοφερώτερον ἐφαίνετο τὸ μέλλον.

Τέλος ὁ μάγος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ Μαυρικίου τοὺς ῥλογεροὺς ὀφθαλμούς του. Ἡ μεγαλοπρεπὴς μορφὴ τοῦ Γουέβρου ἐξέφραζεν ἀδυσώπητον ἀπόφασιν μετὰ θανασίμου λύπης. Αἱ κακουχίαι, ἃς εἶχεν ὑποστῆ κατὰ τὰς ὀλίγας ἐκείνας ἡμέρας, εἶχον κατεστρεσει κοῖλον, ἰσχνόν, οἱονεὶ ἄυλον σχεδὸν τὸ τόσον εὔγραμμον τέως πρόσωπόν του· μόναι αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν του ἦσαν ζωνταναὶ ἐκ τῆς αὐστηρᾶς ἐκείνης μορφῆς· καὶ ἐπὶ τῇ ἀπεριγράπτῳ ἐκφράσει τοῦ βλέμματος, ὅπερ ἐξηκόντιζεν ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ της, ἡ Αἰκατερίνη ἠσθάνθη ῥιγηλὰ μέχρι καρδίας διεισδύσασαν. Ἀκουσίως οἱ δάκτυλοί της ἐπίεσαν σπασμωδικῶς τὴν χεῖρα τῆς Λεϊλᾶς, ἥτις ἀπήντησε σφίγξασα νευρικῶς τὴν χεῖρά της. Καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἦτο παγωμένη ἐκ τοῦ τρόμου ἀπέναντι τοῦ πάππου της.

Ὁ Γκουσὰ-Νισὶν ἀνηγέρθη. Ἐκτείνων τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν Μαυρίκιον ἤρχισε νὰ λαλῇ βραδέως μὲ φωνὴν ὑπόκωφον:

— Ἄκουσε, νέε Φράγκε!

»Εἰσῆλθες ἐδῶ παρὰ τὴν θέλησίν μου.

»Σύ, ξένος ἀκάθαρτος, ἐτόλμησες νὰ εἰσχωρήσῃς εἰς τὸ ἄδυτον, τὸ ἁγιασθὲν ἐκ τῆς λατρείας τόσων αἰώνων. Ἐξηρεύνησας ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη. Περιέφερες τὴν βέβηλον περιέργειάν σου πανταχοῦ τοῦ ἁγίου τούτου χώρου· προσεπάθησες μὲ τὴν ματαίαν ἐπιστήμην σου νὰ ἐξιχνιάσῃς τὸ σύστημα καὶ τὴν φιλοσοφίαν του.

»Ἔστω εὐλογητὸς ὁ Μίθρας !... δὲν ἠδυνήθης νὰ τὸ ἐπιτύχῃς.

»Ἀποτυχὼν εἰς τὰς προσπαθείας σου, ἀποπλανηθεὶς εἰς τὰς ἐρεύνας σου, στερηθεὶς τοῦ ἀέρος, τοῦ φωτός, τῆς τροφῆς, ἔμελλες ἀναποφεύκτως ν' ἀποτίσῃς τὸ ἔγκλημά σου διὰ τοῦ θανάτου...

»Εἶχον ἀπόφασιν τοιουτοτρόπως νὰ σὲ τιμωρήσω. Καὶ διὰ νὰ τιμωρηθῶ καὶ ἐγώ, ὁ φύλαξ τοῦ παραβιασθέντος μυστικοῦ, ἐγὼ ὅστις σοὶ ἐπέτρεψα νὰ τὸ μάθῃς, ἠθέλησα ν' ἀποθάνω μετὰ σοῦ ἐντὸς τοῦ τάφου τούτου.

»Ἀλλ' ὁ Μίθρας ἄλλως ἐκέλευσεν. Διὰ τῆς πανισχύρου θελήσεώς του, ἡ μόνη ἐλπὶς τῆς γενεᾶς μου, ἡ νεᾶνις αὕτη, ἧς ἡ ἀθῶα κεφαλὴ φέρει τὸ βάρος τόσον μεγάλης τιμῆς καὶ ἥτις ἐφάνη ἀξία τοιαύτης ὑψηλῆς τύχης, διὰ τῆς ἁγχινοίας

Ο ΚΥΝΗΓΟΣ

της εἰσεχώρησεν ἐδῶ. Τὸ πεπρωμένον τὴν ὡδήγησεν ἐκ τῆς χειρὸς οὕτως εἰπεῖν πρὸς ἀνεύρεσίν μας... ὅτε δὲ ἤκουσα τὸ ἐλαφρόν της βῆμα ἀντηχοῦν ὑπὸ τοὺς θόλους τούτους, συνησθάνθην ὅτι ἐσπιλοῦτο ἡ τιμὴ τῆς γενεᾶς μας... ἡ καρδία μου ἐξηράνθη εἰς τὸ στῆθός μου, διότι ἐγὼ ὁ μέγας ἱερεὺς ἐμάντευσα τί ἔμελλε νὰ συμβῇ· ναί, ὅπως σώσω τὴν νεάνιδα ταύτην, τὸ τελευταῖον ἄνθος τὸ φυὲν ἐπὶ τοῦ ἀπεξηραμένου στελέχους τῆς οἰκογενείας μου, θὰ διαπράξω ἔγκλημα φρικτόν!... Θ' ἀφήσω νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ ἁγίου τούτου χώρου οἱ εἰσχωρήσαντες ἄπιστοι !...

Ὁ Μαυρίκιος ἔκαμε κίνημά τι, ἀλλ' ὁ μάγος μὲ νεῦμα ἐπιτακτικὸν τὸν ἀνεκαίτισεν.

— Περίμενε !...Μὴ χαίρεσαι ἀκόμη, ξένε ! Ναί, θὰ ἀφήσω νὰ ἐξέλθῃς μὲ τὴν ἀδελφήν σου καὶ

τὸν ἡλίθιον σύντροφόν σου... ναί, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοί, οἵτινες ἐτόλμησαν νὰ ἐνατενίσωσι τὰ μυστήρια, δὲν θὰ μείνωσι διὰ παντὸς τυφλοὶ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας... ναί, θ' ἀνέλθῃς, νέε, πάλιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς διὰ νὰ ξακολουθήσῃς ἀναμφισβητήτως τὰς ἀσεβεῖς ἐρεύνας σου... ἀλλὰ μόνον ὑπὸ ἕνα ὅρον!

»Ὁ ὅρος οὗτος ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ νὰ τὸν ἐπιβάλω, διότι ἡ ἰσχύς μου εἶνε ἀπεριόριστος καὶ σεῖς δὲν εἶσθε εἰμὴ εὐτελῆ ἀθύρματα ἐντὸς τῶν χειρῶν μου. Ἀλλ' ἀφότου μετὰ τὴν διήγησιν τῆς νεάνιδος ταύτης ἔμαθον ὅτι ἔχομεν κοινὴν τὴν καταγωγήν, συμπάθειά τις ὑπὲρ ὑμῶν ἤρχισε νὰ γεννᾶται εἰς τὴν ψυχήν μου. Καὶ αὐτὴ ἡ περιέργειά σου, ὅσον ἔνοχος καὶ ἂν εἶ ε αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, μοὶ φαίνεται ἧττον μισητή, ἀφότου ἔμαθον ὅτι ἡ ἱερὰ αὕτη γῆ ὑπῆρξεν ἡ κοιτὶς τῆς γενεᾶς σου... Τώρα ἐννοῶ διατί μοῦ ἐνέπνεες ὀλιγώτερον μῖσος ἀπὸ ὅλους ἐν γένει τοὺς ξένους, φυλὴν ἐπιπόλαιον καὶ ματαιόδοξον, ἔχουσαν νοῦν χρυσαλλίδος!... Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν συγκατανεύω νὰ σοῦ προτείνω ὅπως ἀποφασίσῃς σὺ περὶ τῆς τύχης σου.

»Θὰ ἐξέλθῃς ἀπ' ἐδῶ μὲ τὴν ἀδελφήν σου καὶ τὸν ὑπηρέτην σου, λέγω, ἀλλ' ὑπὸ ἕνα ὅρον:

Θὰ σᾶς ὑποβάλω εἰς τελετήν, διὰ τῆς ὁποίας θ' ἀπολίσετε τὴν μνήμην.

»Μόνον ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον θὰ διαφύγῃς βραδὺν καὶ φοβερὸν θάνατον, θὰ σώσῃς τὴν ἀδελφήν σου καὶ ἐγὼ θὰ ἐπαναγάγω εἰς τὸ φῶς τὴν νεαρὰν κληρονόμον τοῦ μεγαλείου τῆς γενεᾶς μου.»

Ἐσίγησε πρὸς στιγμὴν· εἶτα μετὰ στεναγμοῦ:

— Φεῦ! φεῦ! ἐψιθύρισε συστρέφων τοὺς βραχίονας, διατί νὰ καταβιβάσω τὸν ἱερέα τοῦ Μίθρα μέχρι τοιαύτης ὑπεκφυγῆς. Διὰ τίνων σκληραγωγιῶν, ὦ Θεέ, διὰ τίνων θλίψεων, διὰ τίνων στερήσεων θὰ δυνηθῶ ν' ἀποπλύνω τὸ ἁμάρτημά μου;... Τὰ ὀλίγα ἔτη τῆς ζωῆς, ἅτινα μοὶ ἐναπομένουσι, θὰ διέλθω ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ... θὰ δυνηθῶ ἆρά γε διὰ τῶν κακουχιῶν μου νὰ εὕρω χάριν καὶ ἔλεος παρὰ τῇ Θεότητι;...

Ἡ κεφαλὴ τοῦ μάγου κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ λυγμὸς ἐξέφυγεν ἐκ τῶν χειλέων του. Πλὴν μετ' ὀλίγον ἀνήγειρε πάλιν τὸ μέτωπον.

— Ἀποφάσισε! εἶπε μὲ φωνὴν σοβαράν. Σκέψου!... λάβε τὴν ἀπόφασίν σου. Ἀλλ' ἀφοῦ ἅπαξ τὴν λάβῃς, μάθε ὅτι ἔσται ἀμετάκλητος.

Ἐκ νέου ὁ μάγος ἐγονυπέτησεν ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ βωμοῦ καὶ ὁ Μαυρίκιος ἀπομακρυνόμενος μετὰ τῆς ἀδελφῆς του ὀλίγα βήματα, ἔνευσε πρὸς τὸν Γαργαρίδην νὰ πλησιάσῃ.

— Πῶς σοῦ φαίνεται αὐτὴ ἡ πρότασις, Αἰκατερίνη; εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Μήπως ὑποκρύπτει κανένα δόλον τοῦ ἀθλίου αὐτοῦ γέροντος; Τί εἶν' αὐτὴ ἡ ἀπειλή: «νὰ μᾶς κάμῃ ν' ἀπολέσωμεν τὴν μνήμην;» Τί σημαίνει αὐτό;.. τί σκοπεύει νὰ πράξῃ;

— Νομίζω, εἶπεν ἡ δεσποινὶς Κερδίκ ἀφοῦ ἐσκέφθη ἐπὶ μικρόν, ὅτι ἡ ἐνταῦθα ἔλευσις τῆς Λεΐλας ὑπηγόρευσε τὸ σχέδιον τοῦτο. Δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ ὑπογράψῃ ἰδιοχείρως τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τῆς ἐγγονῆς του... Δὲν θέλει νὰ ἴδῃ θνήσκουσαν τὴν γενεάν του μετ' αὐτῆς· μὲ ὅλην δὲ τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν αὐστηρότητα, μὲ τὴν ὁποίαν πάντοτε τῆς φέρεται, ἐπιθυμεῖ κατὰ βάθος νὰ τὴν σώσῃ... Δὲν ἀποφασίζει ὅμως νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι συνθηκολογεῖ, ὅτι ἐνδίδει ν' ἀφίσῃ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ καυχηθῶσιν ὅτι εἶδον τὰ μυστήρια τοῦ ναοῦ..

(Ἕπεται συνέχεια) Χ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἐν ᾗ θέσει εὑρέθησαν αἱ ἐπιτύμβιαι στῆλαι, ὧν αἱ ἐπιγραφαὶ ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 12 ἐ. ἐ. φυλλαδίῳ τῆς «Ἑστίας», ἤτοι ἐν τῇ καθαιρουμένῃ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τοῦ τείχους τῆς πόλεως, παρὰ τῇ Κασσανδρεωτικῇ Πύλῃ, κοινῶς Καλαμαριά, ἀπεκαλύφθησαν ἐσχάτως ἕτερα τρία μνημεῖα, ἤτοι:

α') Στήλη τετράπλευρος ὕψους 1,18 μ., ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας παρίσταται ἐν ἀναγλύφῳ Ἑρμῆς φέρων κρήδεμνον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καλύπτον τοὺς κοοτάφους καὶ καταπίπτον διὰ τῶν ὤμων ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐφ' οὗ διασταυροῦνται τὰ ἄκρα καὶ πτερὰ εἰς τοὺς πόδας, κρατῶν δ' ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ κηρύκειο, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ ῥόπαλον ἐν εἴδει Ἡρακλέους.

Ἄνωθεν ἀναγινώσκεται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή

ΚΦΟΥΡΙΟΣΜΕΣΤΟΣ
ΚΕΑΙΛΙΑΦΙΛΑΚΦΟΥΡΙΩ
ΕΡΜΕΙΑΤΩΤΕΚΝΩ

κάτωθι δὲ τῆς ἀναγλύφου παραστάσεως

ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ

Κ. Φούριος Μέστος κι-[καὶ] Λίλια Φίλα
Κ. Φουρίῳ Ἑρμείᾳ τῷ τέκνῳ
Μνήμης χάριν

β') Πλάξ φέρουσα γεγραμμένας παραπλεύρως τὰς προτομὰς ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ κάτωθι διὰ μικρῶν γραμμάτων τὴν ἐπιγραφήν:

ΜΩΜΩΤΟΡΚΟΥ-ΚΑΙΠΟΛΥΚΑΡ
ΠΟΝΠΛΑΤΟΡΕΣΤΟΝΑΝΔΡΑΝ
ΕΑΥΤΗΣΜΝΗΜΗΣΧΑΡΙΝ

Μωμῶ Τόρκου-καὶ Πολύκαρπον Πλάτορες
τὸν ἄνδρα(ν) ἑαυτῆς μνήμης χάριν

καὶ γ') πλάξ, ἐφ' ἧς παρίσταται ἱππεὺς μεθ' ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς δυσαναγνώστου ὡς ἐκ τῆς ἀτελοῦς χαράξεως τῶν γραμμάτων.

—

Ἐν δὲ τῇ αὐλῇ τοῦ κατεδαφιζομένου Διοικητηρίου τῆς πόλεως, ἐπὶ ἁπλῆς σαρκοφάγου, χρησιμευούσης ὡς κρήνης, φέρεται ἡ ἑπομένη ἐπιγραφή, ἐν δυσὶ στίχοις διήκουσιν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς προσόψεως

Λ. ΚΑΙΚΙΛΙΟΣ ΣΕΚΟΥΝΔΟΣ ΚΑΙΚΙΛΙΩ
ΟΥΑΛΕΝΤΙΤΩΑΔΕΛΦΩ ΚΑΙΤΗΜΗΤΡΙ

Λ. Καικίλιος Σεκοῦνδος Καικιλίῳ
Οὐαλεντίτῳ τῷ ἀδελφῷ καὶ τῇ μητρὶ

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφὴ δὲν ἦτο καταφανὴς μέχρι τοῦδε, ἐστραμμένης οὔσης τῆς πλευρᾶς τῆς λάρνακος, ἐφ' ἧς αὕτη, πρὸς τὸν τοῖχον τοῦ ἤδη καταρριφθέντος κτιρίου.

Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Διοικητηρίου κατάκεινται πολλὰ ἄλλα ἐπιτύμβια μάρμαρα, ὧν τινα μετ' ἀναγλύφων. Εἰ καὶ ἐπιγραφαὶ τούτων ἐδημοσιεύθησαν, οὐχ' ἧττον λυπηρὸν θὰ ἦτο ἂν κατεστρέφοντο, χρησιμοποιούμενα κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ νέου νομαρχιακοῦ καταστήματος ὡς ἁπλοῖ λίθοι.

—

Πλὴν τῶν ἐκ Θεσσαλονίκης ἐπιγραφῶν τούτων φίλος μοὶ ἀνακοινοῖ τὰς ἑπομένας δύο ἐπιγραφάς, ὧν ἡ μὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ χωρίῳ Δεμὶρ-Ἰσσὰρ τῆς ἐπαρχίας Σερρῶν, ἡ δὲ ἀνεκαλύφθη ἔν τινι χωρίῳ τοῦ διαμερίσματος Λαγκαδᾶ τῆς ἐπαρχίας Θεσσαλονίκης, οὕτινος ὅμως δὲν μοὶ ἐδηλώθη τὸ ὄνομα

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΑ
ΔΗΜΕΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΩΤΩ
ΑΝΔΡΙ ΚΑΙ
ΑΥΤΗ ΕΠΟΙΕΙ

Ἀρτεμιδώρα Δημέου Δημητρίῳ τῷ ἀνδρὶ
καὶ αὐτῇ ἐποίει

μετ' ἀναγλύφου παραστάσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἐν προτομῇ.

ΛΑΝΝΙΩΜΑΚΕΔΟΝΙΔΕΚΟΥΡΙΩΝΙ
ΕΙΛΗΣΒΓΑΛΛΙΚΗΣ
ΤΥΛΛΙΑΓΛΥΚΙΝΝΑ
ΗΑΔΕΛΦΗΚΑΙΑΤΤΙΚΗΗΜΗΤΗΡ

Λ. Ἀννίῳ Μακεδόνι Δεκουρίωνι
εἴλης (ἴλης) β' γαλλικῆς, Τυλλία Γλύκιννα
ἡ ἀδελφὴ καὶ Ἀττικὴ ἡ μήτηρ

Δεκουρίων-δέκαρχος ἐκ τοῦ decuria-δεκανία (Ἀρρ.Τακτ.) ὡς τὸ Κεντουρίων-ἑκατόνταρχος ἐκ τοῦ centuria.

Ἀλλὰ πότε ἔζη ὁ Λ. Ἄννιος οὗτος καὶ τίς ἡ Β' Γαλλικὴ ἴλη ἡ ἐν Μακεδονίᾳ βεβαίως σταθμεύουσα; Οὐδόλως ἀπίθανον ὅτι ἐκ τῶν Γαλατῶν τῶν εἰσβαλόντων εἰς Μακεδονίαν ἐπὶ Ῥωμαίων καὶ παρὰ τὴν Λητὴν ἀποκρουσθέντων, κατὰ τὴν σωζομένην ἀρχαίαν ἐπιγραφήν, (1) οἱ ἐναπομείναντες ἐμισθοφόρουν κατόπιν παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἀποτελοῦντες ἴδια σώματα, παρά τινι τῶν ὁποίων ὑπηρέτει ὡς δεκουρίων ὁ ἡμέτερος Λ. Ἄννιος ὁ Μακεδών.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, Ὀκτώβριος 1891.

Σ. Γ. ΑΣΤΕΡΙΑΔΗΣ

(1) Ὅρα Une Mission à Mont-Athos par M.M. l'abbé Duchesne et Bayet. Paris 1876.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ

Ἡ ἰδιαιτέρα περιουσία τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας εἶνε σχετικῶς μικρά, κατὰ τὸν ῥιζοσπάστην ῥήτορα Λαβουσέρ, ὄντα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ, καθότι διετέλεσε πρὸ δύο ἐτῶν μέλος τῆς ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων ἐπιτροπῆς, ἥτις συνέστη ὅπως μελετήσῃ τὰ λεπτέα μέτρα πρὸς προικοδότησιν τῶν ἐγγόνων τῆς βασιλίσσης. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπληροφορήθη, ἐπὶ ἐγγυήσει ἐχεμυθίας, περὶ τῆς ὅλης ἀξίας τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων τῆς βασιλίσσης. Ὁ Λαβουσὲρ δὲν δύναται μὲν νὰ παραβῇ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐχεμυθίας, ἀλλά, λέγει, «δὲν προδίδω τὴν ἐμπιστοσύνην λέγων ὅτι τὸ ποσὸν ἦτο καταπληκτικῶς μικρόν».

ΓΥΝΗ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ

Ἡ κυρία Δάνα Πάϊπερ, ἥτις συνώδευσε τὸν σύζυγόν της, ἀποσταλέντα ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ, ἦτο μία τῶν πρώτων περιηγητριῶν κατὰ τὴν Νότιον Ἀμερικήν. Ἐπὶ πέντε ἔτη δὲν εἶδε λευκὸν ἄνθρωπον πλὴν τοῦ συζύγου της, συζῶσα μετ' ἀγρίων τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου, καὶ διελθοῦσα πολλὰς ἑβδομάδας παρά τινι φυλῇ καννιβάλων. Πολὺ τῆς ὁδοιπορίας ἐτελέσθη διὰ πλοιαρίων, καὶ ἡ κυρία Πάϊπερ κατευχαριστεῖτο εἰς τὸν ἄγριον καὶ ῥιψοκίνδυνον βίον. Ἡ κατοικία της εἶνε εἰς Ἐκουαδόρ, ἀλλὰ τελευταῖον ἐπεσκέφθη τὸν Ἅγ. Φραγκίσκον, ἐπιστατήσασα εἰς τὴν ἐκφόρτωσιν φορτίου σπανίων ξύλων, μελλόντων νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν Σικάγῳ, ἐκ τῶν ἀγρίων δένδρων τοῦ Ἐκουαδόρ.

Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ

Τὸ δρᾶμα τοῦ Οὐγγὼ L' ami Robsart εἶχε κατὰ πρῶτον παρασταθῇ ὡς ἔργον τοῦ φίλου του Paul Meurice. Τὴν πατρότητα διεξεδίκησεν ὁ Οὐγγὼ ἀφοῦ τὸ ἀκροατήριον ἐξεδήλωσε τὴν ἀποδοκιμασίαν του δι' ἀνελεημόνων συριγμῶν.

Ὁ ποιητὴς ὠργίσθη σφόδρα, διότι ἐπέρασαν ἀπαρατήρητοι φράσεις τινές, ἀληθινὰ ἀνάγλυφα, ὅπως ἤξευρε νὰ τὰς ἐξεργάζεται ὁ Οὐγγώ.

Ὀλίγον βραδύτερον ὁ Μερὶς ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἴδιον αὐτοῦ δρᾶμα — Jeanne la folle — ἀνῆκον εἰς τὴν ῥωμαντικὴν σχολήν, ἀνθηρότατον τὴν φράσιν καὶ κατεσπαρμένον δι' εἰκόνων καὶ ἀντιθέσεων λίαν ἐπιτυχῶν. Ἀλλ' εἰς τὰς χάριτας ταύτας τοῦ ὅρους οἱ ἀκροαταὶ ἐδείχθησαν ψυχρότατοι.

Ὁ Οὐγγώ, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν ἠμπόρεσε νὰ συγχωρήσῃ τοὺς συριγμοὺς τοῦ δράματός του, εἶπε πρὸς τὸν Μερίς:

— Ἀπὸ λεπτότητας οἱ ἀκροαταί μας δὲν

σκαμπάζουν. Στοιχηματίζομεν νὰ κάμω νὰ καταχειροκροτηθῇ αὔριον τὸ δραμά σου;

— Καὶ μὲ ποίαν μαγγανείαν θὰ κάμῃς αὐτὸ τὸ θαῦμα, παρακαλῶ;

— Ἁπλούστατα. Μὲ τέσσαρας στίχους οἱ ὁποῖοι νὰ μὴν ἔχουν κάμμίαν σημασίαν, νὰ περιέχουν ὅμως μερικὰς λέξεις καὶ φράσεις ἀπὸ ἐκείνας ποῦ συγκινοῦν συνήθως τὸν ὄχλον διὰ τῆς καταγοητεύσεως τῆς ἀκοῆς. Τοὺς ἑξῆς παραδείγματος χάριν:

Non le courage ne vaut pas la vaillance,
Mille revers ne font pas un succès.
Mais la France sera toujours la France
Et les Français seront toujours les Français.

Καὶ οἱ στίχοι αὐτοὶ οἱ ἄνευ νοήματος καταλλήλως ταχθέντες ἐν τῷ δράματι διήγειραν, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Οὐγγώ, τὸν εἰλικρινέστατον ἐνθουσιασμὸν ἐκδηλωθέντα δι' ἀτελευτήτων χειροκροτήσεων.

ΕΝΑΥΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ἀγγλικόν τι φύλλον ὅπως καταστήσῃ μᾶλλον παραστατικὴν τὴν πρὸς ἀλλήλας ἀναλογίαν τῶν διαφόρων ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης ἀπεικόνισεν ἑκάστην αὐτῶν προσωποποιουμένην δι' ἑνὸς ναύτου κατὰ τὴν ἄνω κλίμακα, εἰς ἣν φέρονται κατὰ σειράν: Ἀγγλία, Γαλλία, Ῥωσσία, Ἰταλία, Γερμανία, Αὐστρία.

ΑΓΡΑ ΠΕΛΑΤΕΙΑΣ

Νέος ἔμπορος ἐν Βιέννῃ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου τοῦ μαγαζείου του κομψὴν πινακίδα, ἐφ' ἧς ὑπῆρχεν ἐπιγραφὴ πληροφοροῦσα τὸ κοινὸν ὅτι: «Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ καταστήματος τούτου, νέος εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν, ἀρτιμελὴς τὸ σῶμα καὶ καθολικὸς τὸ θρήσκευμα, ἐπιθυμεῖ νὰ συνάψῃ τὸ ταχύτερον ἀρραβῶνα μετ' ἐντίμου νεάνιδος ἢ χήρας ἐπὶ τῷ σκοπῷ γάμου. Ἡ νύμφη ὀφείλει νὰ ἔχῃ διαθέσιμον κεφάλαιον πέντε ἢ ἓξ χιλιάδων φιορινίων. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶνε δευτερεύοντα. Ἀπὸ τῆς ἀναρτήσεως τῆς πρωτοτύπου ταύτης προσφορᾶς γάμου, τὸ μαγαζεῖον τοῦ κερδοσκόπου ἐμπόρου μας ὑπέστη κανονικὴν πολιορκίαν ἐκ μέρους τῶν ἀγάμων ἀγοραστριῶν. Ὁ ἄνθρωπος κάμνει σήμερον τοσαύτην ἐξόδευσιν, ὥστε, καθὼς λέγει εἰς ὅλας, δὲν ἔχει καιρὸν νὰ νυμφευθῇ.

ΚΟΙΛΑΣ ΧΡΥΣΟΥ

Ἡ κοιλὰς τοῦ Μόλδου Κρὴν εἶνε τόπος τῆς Βορείου Καρολίνας, ὁπόθεν ἐξήχθη μέχρι τοῦδε χρυσὸς ἀξίας 200 χιλ. λιρῶν στερλινῶν, καὶ ἐκτὸς τούτου σμάραγδοι, σάπφειροι, ἰάσπιδες, ἄργυρος, πλατίνα, σίδηρος, μόλυβδος, καὶ τὰ λοιπά· εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἓν τῶν πλουσιωτέρων ἐργαστηρίων τῆς φύσεως. «Οὐδέποτε σφάζουσιν ἰνδιάνον ἢ ὄρνιθα ἐν τῇ κοιλάδι, γράφει ἀνταποκριτὴς τοῦ «Ἡλίου» τῆς Νέας Ὑόρκης, χωρὶς νὰ ἐρευνήσωσιν εἰς τὸν στόμαχόν του μήπως εὕρωσι ῥουβίνιον ἢ ἀδάμαντα».

ΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ

Ἡ ταχυδρομικὴ περιστερά, ὅταν ταξειδεύῃ, δὲν ἐγγίζει τροφήν. Ἐὰν ἡ ἀπόστασις εἶνε μακρά, ἵπταται χωρὶς νὰ σταματήσῃ ὅπως λάβῃ τροφήν, καὶ τέλος φθάνει πνευστιῶσα, κατάκοπος καὶ σχεδὸν ἡμιθανής. Ἐὰν τῆς δοθῇ κόκκος τις, δὲν θέλει νὰ φάγῃ, ἀρκουμένη εἰς πόσιν ὀλίγου ὕδατος, καὶ εἶτα κοιμωμένη. Δύο ἢ τρεῖς ὥρας κατόπιν ἀρχίζει νὰ τρώγῃ ἐν ἄκρᾳ μετριότητι καὶ εὐθὺς πάλιν κοιμᾶται. Ἐὰν ἡ πτῆσις ἦτο πολὺ μακρά, ἡ περιστερὰ ἐξακολουθεῖ ζῶσα οὕτω ἐπὶ 48 ὥρας, πρὶν ἀναλάβῃ τὸν συνήθη τρόπον τῆς διαίτης της.

ΝΕΟΣ ΝΙΑΓΑΡΑΣ

Τηλεγράφημα ἐκ Σαὶντ-Τζὼν τῆς Νιουφουνδλάνδης ἀναφέρει: Δύο Ἀμερικανοὶ περιηγηταὶ ἔφθασαν ἀστίως ἐκ Λαβραδώρης. Διηγοῦνται ὅτι ἀνέπλευσαν τὸν Μέγαν Ποταμόν, τὸν ἐκβάλλοντα εἰς τὴν λίμνην τῆς Ἀμιλτῶνος, εἰς ἀπόστασιν 250 μιλίων, φθάσαντες εἰς μεγάλους τινὰς καταρράκτας, οὓς δὲν εἶχον ἰδεῖ μέχρι τοῦδε λευκοὶ ἄνθρωποι. Οἱ περιηγηταὶ τοὺς περιγράφουσιν ὡς τοὺς ἀξιολογωτέρους ἐν τῷ κόσμῳ. Τὸ ὕψος τῶν καταρρακτῶν αὐτῶν, λέγουσιν, εἶνε 316 ποδῶν, καὶ ὑπάρχουσι τρία ῥαγδαῖα ῥεύματα ὑπεράνω τῶν καταρρακτῶν, ἀπὸ 500 ποδῶν καταφερόμενα. Πελώριος ὄγκος ὕδατος διακοσίων ποδῶν πλάτους καταπίπτει διὰ τεραστίου γρανίτου, καὶ ὁ ῥόχθος τοῦ καταρρηγνυμένου χειμάρρου ἀκούεται 25 μίλια μακράν. Οἱ περιηγηταί, οἵτινες ἐμέτρησαν κ' ἐφωτογράφησαν τοὺς καταρράκτας, περιγράφουσιν ὡς μεγαλοπρεπεστάτην τὴν πέριξ τοποθεσίαν. Ἐχρειάσθησαν δ' ἕνα μῆνα ὅπως ἀναπλεύσωσι τὸν ποταμόν.

ΑΛΛΟΚΟΤΟΣ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν Τουλούζῃ τῆς Γαλλίας ἀπέθανε τελευταῖον ἰδιότροπός τις γραῖα, ἣν οἱ γείτονές της εἶχον ἐπονομάσῃ «Madame Miss», ἐκ τῆς μανίας ἣν εἶχε νὰ ἐπιτηδεύεται τοὺς τρόπους καὶ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν Ἀγγλίδων. Διὰ τῆς διαθήκης της ἀφίνει ὅλην τὴν περιουσίαν της, ὑπολογιζομένην εἰς ὀκτὼ ἑκατομμύρια φράγκων, εἰς ἐκεῖνον τὸν περιηγητὴν ἢ ἐξερευνητήν, ὅστις θὰ ἔχῃ τὴν τόλμην καὶ τὴν ἐπιχειρηματικότητα «νὰ ὁδηγήσῃ καραβάνιον ἐκ πεντακοσίων ἀνθρώπων, κατ' ἐλάχιστον ὅρον, ἀπώτερον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς, ἢ ὅσον πᾶς Εὐρωπαῖος περιηγητὴς ἐπροχώρησε τέως. Ἀλλ' ὁ ῥηθεὶς περιηγητὴς δύναται μόνον ν' ἀπαιτήσῃ τὰ χρήματα, ἀφοῦ ἐπιστρέψῃ εἰς Γαλλίαν μὲ ὄχι ὀλιγωτέρους ἢ τὸ ἥμισυ τῆς συνοδίας του σῶους καὶ ὑγιεῖς».

Ο ΣΚΙΡΩΝ

Ποῦ τινος ἐγράφη ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» ὅτι εὑρέθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Πίνδου νεανίας ἐγκαταληφθεὶς ἐκεῖ

ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας καὶ καταστὰς ἀληθινὸς ἀγριάνθρωπος. Τὸν νεανίαν αὐτὸν παρέλαβεν εὐσπλαγχνισθεὶς ἀπόστρατός τις ἀξιωματικὸς εἰς Τρίκκαλα καὶ ἐνέδυσε καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐξημερώσῃ ὀνομάσας αὐτὸν Σκίρωνα. Ἐκ τοῦ «Ἀστεως» μεταφέρομεν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ληφθεῖσαν διὰ φωτογραφίας.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ

Ὁ μικρὸς Πίππης ἔλεγεν εἰς τὸν συνομήλικόν του Νίκον:

— Ἐμένα ἡ μαμά μου δίνει κάθε φορὰ ποῦ παίρνω λάδι τῆς μουρούνας μιὰ δεκάρα.

— Καὶ τί τὲς κάνεις αὐτὲς τὲς δεκάρες;

— Τὲς κρύβω ὡς ποῦ νὰ γείνουν πέντε δραχμές.

— Κ' ἔπειτα;

— Ἔπειτα τὲς δίνω τῆς μαμᾶς καὶ μ' ἀγοράζει πάλι μιὰ μποτίλλια μουρουνόλαδο.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑΣ

Σχετικὰ πρὸς τὰ περὶ «Συγχωρημένης φιλαρεσκείας» τῆς βαρωνίδος Στὰφ εἶνε τὰ ἑξῆς, ἅτινα ἔκριναν ἄξια δημοσιεύσεως ἐν τῇ Ἑστίᾳ:

Τὸ ἀγγλικὸν Tit Bits ἐπροκάλεσεν ἐσχάτως εἰς τὰς στήλας του συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος: «Εὐχαριστοῦνται οἱ ἄνδρες νὰ βλέπουν καλῶς ἐνδεδυμένας τὰς συζύγους των;»

Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων δύο ἐκ τῶν ἀναγνωστριῶν τοῦ φύλλου ἀπήντησαν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο καὶ αἱ ἐπιστολαί των εἶνε περίεργοι διὰ τὰς κρίσεις των περὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν δύναται νὰ ἔχῃ ὁ ἱματισμὸς εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας. Ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὗται δηλοῦσιν, ὅτι οἱ σύζυγοί των κερδίζουσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ὡς ὑπάλληλοι καὶ ἑπομένως δὲν δύνανται νὰ διαθέσωσι χρήματα πολὺς περιττὰς δαπάνας. Σημειωτέον δὲ ὅτι αἱ Ἀγγλίδες δίδονται εἰς γάμον χωρὶς προῖκα καὶ ἑπομένως ἡ συντήρησις τῆς οἰκογενείας πίπτει ἐξ ὁλοκλήρου εἰς βάρος τοῦ συζύγου.

«Εἶμαι, γράφει ἡ πρώτη, σύζυγος ἀγαθοῦ ἀνδρός, ὅστις ἔχει μικρὸν εἰσόδημα. Ἐὰν λοιπὸν κρίνω ἐκ τοῦ συζύγου μου, ὁ ἀνὴρ εὐχαριστεῖται μεγάλως νὰ βλέπῃ τὴν σύζυγόν του καλῶς καὶ κομψῶς ἐνδεδυμένην.

»Ἀνὴρ μὲ καλαισθησίαν, ὅστις ἔχει σύζυγον περιποιητικήν, γνωρίζει πολὺ καλά, ὅτι ὅταν ἡ συμμεριζομένη τὴν χαρὰν καὶ τὰς θλίψεις του τοῦ ζητεῖ νὰ τῆς ἀγοράσῃ πῖλον, ἔχει τῳόντι ἀνάγκην πίλου. Παραδέχομαι βεβαίως ὅτι οἱ ἄνδρες ἔχουν ἰδιαιτέρας ἰδέας περὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ὅτι πολλάκις λαμβάνουν ἀνὰ χεῖρας τὸ ἀντικείμενον, οὗτινος ζητεῖται ἡ ἀντικατάστασις, τὸ στρέφουν καὶ τὸ ψαύουν εἰς ὅλα τὰ μέρη χωρὶς νὰ διακρίνουν ὅτι ἔχει παλαιωθῇ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ὀλικοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ συρμοῦ. Ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε ἐπάναγκες εἰς τὴν γυναῖκα ὅσον καὶ εἰς τὸν ἄνδρα νὰ παρουσιάζεται εἰς τὸν κόσμον εὐπρεπῶς ἐν-

δεδυμένη, καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι ὁ κόσμος κρίνει τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρὸς ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ τῆς συζύγου του τοὐλάχιστον ὅσον καὶ ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτοῦ.

»Ὅταν ζητῶ παρὰ τοῦ συζύγου μου χρήματα διὰ τὸν ἱματισμόν μου, γνωρίζει ὅτι ἔχω ὑπ' ὄψιν τὰς δαπάνας, εἰς ἃς δυνάμεθα νὰ ὑποβληθῶμεν καὶ ὅτι δὲν τοῦ ζητῶ πρᾶγμα περιττόν· Μοῦ δίδει λοιπὸν ἀνεξετάστως ὅ,τι τοῦ ζητῶ, πιστεύω δὲ ὅτι δὲν δύναταί τις νὰ μὲ κατηγορήσῃ ὅτι καταχρῶμαι τὰς καλὰς τοῦ συζύγου μου διαθέσεις.

»Ἔχω ὅμως νεαράν τινα γειτόνισσαν, τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος φορεῖ συνήθως καινουργῆ ἐνδύματα, ἐνῷ ἡ δυστυχὴς σύζυγος φορεῖ ἐσθῆτα κυριολεκτικῶς κουρελιασμένην· πιστεύω δὲ ὅτι δὲν θὰ μὲ ἐκλάβετε ὡς κακόγλωσσον, ἐὰν σᾶς βεβαιώσω ὅτι τὴν βλέπω μὲ τὴν αὐτὴν ἐσθῆτα ἐπὶ δέκα μῆνας ἤδη».

Ἡ δευτέρα Ἀγγλὶς κυρία, ἀφοῦ ἐπιδοκιμάζει καθ' ὅλα τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολήν, ὑπενθυμίζει ὅτι οἱ γονεῖς συνειθίζουν νὰ ὑποβάλλωνται εἰς μεγάλας θυσίας διὰ νὰ δίδωσιν εἰς τὰς θυγατέρας των παράφερνα καὶ ἐνδυμασίας εὐπρεπεῖς ὅταν ὑπανδρεύεται.

«Ὅταν ὑπανδρεύθην λοιπὸν εἶχον ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐσθῆτας, δύο ζακέττας, τέσσαρας ἢ πέντε πίλους, δύο ζεύγη ὑποδημάτων καὶ παράφερνα πλήρη. Μετὰ τινας μῆνας αἱ ἐσθῆτές μου ἤρχισαν νὰ φθείρωνται, τῶν πίλων μου ὁ συρμὸς εἶχε παρέλθει καὶ αἱ πτέρναι τῶν ὑποδημάτων μου διεστράφησαν. Ὁ σύζυγός μου, ὁ ὁποῖος ἐπεθύμει, φαίνεται, νὰ διαρκέσωσιν αἱ ἐσθῆτες καὶ οἱ πίλοί μου καθ' ὅλην μου τὴν ζωήν, ὑπέστη δυσάρεστον ἔκπληξιν, ὅταν τοῦ εἶπα ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀντικατασταθῶσι. Ἔδωκε δὲ τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα μετὰ τόσης ἀπροθυμίας, ὥστε ἐλυπήθην πικρῶς, διότι ἤμην ὑποχρεωμένη νὰ τοῦ ζητῶ. Εἶμαι βεβαία ὅτι εἰς πολλὰς οἰκογενείας ἡ πρώτη ἔρις προῆλθεν ἐξ αἰτίας τῆς ἀνανεώσεως ζεύγους ὑποδηματίων ἢ ἱματισμοῦ.

»Οἱ ἄνδρες πιστεύουν ὅτι αἱ γυναῖκές των ἐνδύονται δι' ἰδίαν εὐχαρίστησιν· ἀλλ' ἔχουν λάθος· ἡ γυνή, ἡ ὁποία ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα της, ἐνδύεται διὰ νὰ τοῦ ἀρέσῃ, καὶ ὁ σύζυγος ἔπρεπε νὰ διαβλέπῃ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ της ταύτῃ λεπτὴν ἐκδήλωσιν συζυγικοῦ ἔρωτος, εἰς ἣν ἔχει καθῆκον αὐτὸς νὰ συντελῇ ὅσῳ γενναιότερον ἐπιτρέπει τὸ εἰσόδημά του».

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΑΛΗΘΙΝΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν βουλὴν κατετέθη ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ σημείωσις ἀπογραφικὴ τῶν πυρκαϊῶν, ὅσαι συνέβησαν κατὰ τὰ ἔτη 1887—1890 καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ζημιῶν. Κατὰ τὴν σημείωσιν ταύτην συνέβησαν ἐμπρησμοὶ δασῶν τῷ μὲν 1887 605, τῷ δὲ 1888 589, τῷ 1889 112 καὶ τῷ 1890 μόνον 121. Ἐκ τῶν ἐμπρησμῶν τούτων ἀπεψιλώθησαν γαῖαι τῷ 1887 361,320 στρεμ., τῷ 1888 στρ. 221,523, τῷ 1889 στρ. 11,200 καὶ τῷ 1890 στρ. 121,000. Ἐπήλθε δὲ ζημία τῷ 1887 δραχ. 3,205,000, τῷ 1888 δραχ. 1 228,000, τῷ 1889 δρ. 880,000 καὶ τῷ 1890 δρ. 4,800,000.

✣

Ὁ σοφὸς Γερμανὸς φυσιοδίφης Σνρὸκ ἐξέδωκε τὰ ἑπόμενα πορίσματα τῶν παρατηρήσεών του ἐπὶ 197 λαιλάπων καὶ καταιγίδων μετὰ νιφετοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ. Ἐν θερμῷ καιρῷ, ἡ ταχύτης τῆς λαίλαπος ἦτο μικροτέρα ἢ ἐν ψυχρῷ καιρῷ. 28 μὲν μίλια τὴν ὥραν ἐν τῇ πρώτῃ, 32 δὲ μίλια ἐν τῇ δευτέρᾳ περιστάσει. Ἦτο μικροτέρα κατὰ τὴν πρωΐαν καὶ ηὔξανε βαθμηδὸν εἰς τὸ ἔπακρον μεταξὺ τῆς 9 καὶ τῆς 10 μετὰ μεσημβρίαν. Τὴν μεγίστην ταχύτητα εἶχον αἱ λαίλαπες αἱ ἐρχόμεναι ἐκ τῶν νοτιοδυτικῶν, ἐκ τῶν δυτικῶν καὶ ἐκ τῶν βορειοδυτικῶν τοῦ ὁρίζοντος.

✣

Τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον σβύνει τὴν φλογερὸν δίψαν μας, ἔτι μᾶλλον τὴν ἐξάπτει ὅταν συμπυκνωθῇ εἰς χιόνα. Περιηγηταὶ τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν διηγοῦνται ὅτι οἱ αὐτόχθονες προτιμῶσι νὰ ὑποφέρωσι τὴν ἐσχάτην βάσανον τῆς δίψης μᾶλλον ἢ νὰ δοκιμάσωσιν ὅπως τὴν σβύσωσι τρώγοντες χιόνα. Ἀλλ' ἐὰν ἡ χιὼν τακῇ, καθίσταται πόσιμον ὕδωρ. Οὐχ ἧττον, καίτοι ἂν τακῇ πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὸ στόμα παύει τὴν δίψαν, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὕδωρ, ὅταν τακῇ ἐντὸς τοῦ στόματος αὐτοῦ ἔχει τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα. Τὸ δὲ παραδοξότερον, ὁ πάγος, ὅστις τήκεται βραδύτερον εἰς τὸ στόμα, εἶνε δραστικώτατος εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς δίψης.

✣

Ἐν Ἐλβερφέλδῃ, ὅπου ὑπάρχουσιν ἀκμαῖαι ἐργαστάσια, αἱ σύζυγοι τῶν ἐργατῶν ἵδρυσαν θεσμόν τινα κοινωφελέστατον· Ἑκάστη τούτων προσλαμβάνει ἐργάτιδα κόρην ἐπὶ ἓν ἔτος, καὶ διδάσκει αὐτὴν τὸ ἔργον τῆς θεραπαίνης. Αἱ πτωχαὶ ἐκεῖναι κόραι γνωρίζουν νὰ ὑφαίνουν καὶ νὰ πλέκουν, ἀλλ' ἀγνοοῦσι τὰ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, καὶ τούτου ἕνεκα δὲν εὑρίσκουσιν εὐκόλως συζύγους. Ἀπὸ τοῦ νῦν ὅμως θὰ εὑρίσκωσι, διότι μαθοῦσαι πῶς νὰ εἶνε ὑπηρέτριαι, ἔμαθον πῶς νὰ εἶνε οἰκοκυραί. Πρὶν κόρη τις σκεφθῇ περὶ γάμου, ὀφείλει κατὰ τὸν ἐκεῖ ψηφισθέντα κανονισμὸν νὰ διανύσῃ τὴν περίοδον ταύτην τῆς μαθητείας, τὴν ἐκουσίαν ταύτην θητείαν, ἐπὶ ἓν ἔτος.

✣

Ὁ ἀριθμὸς τῶν φόνων καὶ αὐτοκτονιῶν αὐξάνει καταπληκτικῶς ἐν Βερολίνῳ. Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου 1891 εὑρέθησαν εἰκοσιεννέα πτώματα φονευμένων καὶ αὐτοκτόνων, ἅτινα ἀπετέθησαν ἐν τῷ νεκροσκοπείῳ τῆς πόλεως. Ἐκ τούτων ὀκτὼ ἀνευρέθησαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

✣

Ὁ Ἔρασμος περὶ τοῦ Ἀμστελοδάμου ὁμιλῶν λέγει: «Γνωρίζω πόλιν ἧς οἱ κάτοικοι οἰκοῦσιν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων ὡς στρουθία». Πᾶς ναός, οἶκος, γέφυρα, τοῖχος καὶ ἀποθήκη εἶνε θεμελιωμένη ἐπὶ πάλων. Τὸ παλάτιον, κτισθὲν τῷ 1648, ἐδράζεται ἐπὶ 13,659 πάλων, καὶ ἀξίζει ἓν ἑκατομμύριον λίρας στερλίνας. Οὕτω μία τῶν ὡραιοτέρων ἐμπορικῶν πόλεων τοῦ κόσμου ἵδρυται ἐπὶ στελεχῶν δένδρων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικὰ

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἤρχισαν αἱ συνεδριάσεις τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, ὧν ἡ πρώτη ἐγένετο τὴν Τετάρτην. Κατὰ ταύτην ὡμίλησεν ὁ κ. Δαίρπφελδ περὶ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀρχαιοτήτων ὑπὸ καθαρῶς ἀρχιτεκτονικὴν ἔποψιν καὶ ἐξῆρε τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν. Δεύτερος ὁ κ. Βόλτερς παρουσίασεν ἀνάγνωσμα περί τινος ἐν Μήλῳ εὑρεθείσης κεφαλῆς, ἣν ἀπέδειξεν Ἀσκληπιοῦ καὶ ὄχι Διός.

— Διὰ Β. Διατάγματος ὡρίσθη ἵνα ἡ μεγάλη αἴθουσα τῆς κεντρικῆς πλευρᾶς τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολ. Μουσείου, ἡ παρὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν συλλογὴν τοῦ φιλογενοῦς Ἰω. Δημητρίου, προορισθῇ πρὸς ἵδρυσιν ἐν αὐτῇ συλλογῆς ἀρχαιοτήτων τῆς καλουμένης προελληνικῆς τέχνης. Ἑπομένως ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ θέλουσι κατατεθῇ πᾶσαι αἱ ὁπουδήποτε τοῦ κράτους καὶ ἐν οἱοιδήποτε Μουσείοις καὶ συλλογαῖς εὑρισκόμεναι τοιοῦτου εἴδους ἀρχαιότητες, ἴδιως αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι ἐν Μυκήναις καὶ Τίρυνθι, αἱ ἐν Σπάτᾳ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐν Μενιδίῳ, αἱ ἐν Βαφείῳ καὶ ἐν Διμηνίῳ τῆς Θεσσαλίας. Ἡ αἴθουσα αὕτη, διὰ τὸ ἐπικρατέστερον τῶν ἐν αὐτῇ Μυκηναίων ἀρχαιοτήτων, θέλει φέρει τὸ ὄνομα «Μυκηναία αἴθουσα».

— Παρὰ τὸ Θησεῖον εὑρέθη κατὰ χῶρον βωμὸς ἀρχαῖος ἐνεπίγραφος.

Φιλολογικὰ

Ἐν Ἀμερικῇ μελετᾶται ἡ ἐκ νέου πιστὴ μετάφρασις τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐκ καὶ τῶν Ἀποκρύφων, τῶν 4 Ἔσδρας κλπ. Ἕκαστον τῶν 36 βιβλίων τοῦ ἔργου θὰ μεταφρασθῇ ὑπὸ ἑτέρων μεταφραστῶν, θὰ συνοδεύεται δὲ ὑπὸ εὐρετηρίου καὶ σημειώσεων.

Καλλιτεχνικὰ

Κατὰ τὴν Καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν τοῦ προσεχοῦς θέρους ἐν Μονάχῳ προσεκλήθη ὅπως μετάσχῃ καὶ ἡ Ἑλλάς.

Θεατρικὰ

Μετ' ὀλίγον ἄρχονται αἱ ἐργασίαι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, τὸ ὁποῖον θὰ κατασκευασθῇ τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Βασιλέως διὰ τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς προσέφεραν οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὁμογενεῖς ὅπως τὰ διαθέσῃ ὑπὲρ ἐθνοφελοῦς τινος σκοποῦ. Ἤδη προεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ ἀνακτορικοῦ ἐπιμελητηρίου ἡ ἐκχώρησις τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου οἰκοπέδου ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἀνεγερθῇ τὸ θέατρον. Τὸ ὅλον κτίριον θὰ ἔχῃ πόσοψιν μὲν μήκους τεσσαράκοντα μέτρων ἴσον δὲ βάθος. Θὰ ἀποτελῆται ἐκ δύο μερῶν. Ἐκ τοῦ κυρίου κτιρίου καὶ ἐκ παραπλεύρου συγκοινωνοῦντος μετ' αὐτοῦ οἰκοδομήματος. Τὸ ὕψος τῆς σκηνῆς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους θὰ εἶνε 20 μέτρων, ὅπως αἱ σκηνογραφίαι ἀνυψῶνται ὁλόκληροι, τῆς δὲ πλατείας 12 μέτρων. Τὰ θεωρεῖα ἐν τῷ θεάτρῳ τούτῳ καταργοῦνται, ἀντικαθίστανται δὲ διὰ δύο σειρῶν ἐξωστῶν. Τὸ μόνον θεωρεῖον εἶνε τὸ βασιλικόν, τὸ ὁποῖον θὰ τοποθετηθῇ ἀριστερᾷ τῷ εἰσερχομένῳ, θὰ προηγῆται δὲ αὐτοῦ αἴθουσα, καλλυντήριον κτλ. καὶ ἡ εἰς αὐτὸ εἴσοδος θὰ εἶνε ἰδιαιτέρα διὰ τῆς ὁδοῦ. Τὰ ἐν τῇ πλατείᾳ καθίσματα διαιροῦνται εἰς τρεῖς σειράς. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει 154, ἡ δευτέρα 85 καὶ ἡ τρίτη 94. Ἡ ὅλη χωρητικότης τοῦ θεάτρου ὡρίσθη διὰ χιλίους ἀκροατάς. Τὸ θέατρον θὰ φωτίζεται δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός. Ἡ πρὸς παρασκευὴν αὐτοῦ μηχανὴ θὰ τοποθετηθῇ εἰς τὰ ὑπόγεια, θὰ χρησιμεύῃ δὲ καὶ διὰ τὴν θέρμανσιν αὐτοῦ κατὰ τὸν χειμῶνα. Ὑπεράνω τῆς στέγης θὰ ὑπάρχῃ ὀχετὸς πρὸς ἔξοδον τοῦ μεμολυσμένου ἀέρος, ἐνῷ τὸ ὑποσκήνιον θὰ ἀποτελῆται ἐκ δύο πατωμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμεύωσι διὰ τὰ σκηνικὰ μηχανήματα. Τὸ θέατρον θὰ φωτίζεται καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας διὰ παραθύρων, ἐν τῶν ὁποίων θὰ εἰσδύῃ ὀρκιτὸν φῶς.

— Δριμυτάτην διαμαρτύρησιν κατὰ τῆς παραστάσεως τῶν *Κυψελιδῶν* ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Ἐθν. Δραματικοῦ θιάσου ἐδημοσίευσεν ὁ ποιητὴς αὐτῶν κ. Δ. Βερναρδάκης.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

..... Κύριε Π. Δ. Περὶ τοῦ Δὸν Πέτρου τῆς Βρασιλίας, ὅστις ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις, δύνασθε νὰ εὕρητε ἐν τῷ β' τόμῳ τῆς Ἑστίας τοῦ 1876 μακρὸν ἄρθρον τοῦ κ. Ῥοΐδου. Εἰκών του δὲ ἐδημοσιεύθη καὶ ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» κατὰ τὸ 1890 ἢ κάτωθι μικρὰ ἀλλὰ πιστή:

..... Κύριε Οἰκονομολόγε. Ἀπὸ τὸν ἰδικόν σας εἶνε πολὺ λογικώτερος ὁ φόρος, τὸν ὁποῖον ἐπρότεινεν ἄλλοτε ὁ πνευματωδέστατος Ἄγγλος Σοῦιφτ: ὁ φόρος τῆς καλλονῆς τῆς γυναικός καταβαλλόμενος κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ κάλλους ἑκάστης. Στοχάζεσθε ὅτι θὰ εὑρίσκετο καμμία, ἡ ὁποία θὰ ἐδυστρόπει εἰς τὴν καταβολὴν ἢ θὰ ἐξεύρισκε τρόπους δολιεύσεως ἢ θὰ ἔκαμνεν ἔνσταση, ἐὰν κατὰ λάθος ἢ ἐπίτηδες εὑρίσκετο εἰς τὴν τάξιν τῶν βαρύτερον φορολογουμένων;

..... Φύλαττε Ἄγνωστε, μὴ λησμονῇς ὅτι ὁ φίλος σου ἔχει φίλον καὶ αὐτὸς πάλιν τὸν φίλον του, καὶ οὕτω καθεξῆς. Νὰ εἶσαι λοιπὸν ἐχέμυθος.

..... Κυρία Ἀναγνώστοια. Ὁ μεγαλείτερος ἐχθρὸς τῶν μαλλιῶν εἶνε τὸ νερόν. Βρέχετε λοιπὸν τὸ κεφάλι σας ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον. Φυλαχθῆτε ἀπὸ τὴν ἀμμωνίαν! Μὴν ἀκούετε συμβουλὰς μωρᾶς! Ἡ ἀμμωνία ἴσα ἴσα χαλᾷ τὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν καὶ τὰ κάμνει στακτερά.

..... Γαλαίπωρε Ἄϋπνε, δὲν ἠξεύρομεν κανὲν ἀσφαλὲς ὑπνωτικὸν μέσον, πλὴν τῶν γνωστῶν ναρκωτικῶν, διὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συμβουλευθῆτε ἰατρόν. Οἱ Ἄγγλοι διὰ ν' ἀποφύγωσι τὴν ἀϋπνίαν μεταχειρίζονται προσκεφάλια ἐκ καμηλοδέρματος, τὰ ὁποῖα παραγεμίζουν μὲ τρίχας καμήλου. Ὑπάρχει ἰδέα ὅτι καὶ ἡ ὀσμὴ τῶν κρομμύων φέρει ὕπνον. Δοκιμάσατε καὶ τὰ δύο αὐτά.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ἐκ τῶν τοῦ Σαικσπείρου

Ὁ μέγας πόθος καὶ σκιὰν εἰς φόβον μεταβάλλει
κ' ἐκεῖ ποὺ οἱ φόβοι ἀνδρόνονται ἡ ἀγάπ' εἶνε μεγάλη.

* * *

Δὲν εἶν' ὁ κόσμος ἄφθαρτος· ὅθεν ἂς μὴ θαυμάζῃ
κανεὶς ἂν μὲ τὴν τύχην μας κ' ἡ ἀγάπη μας ἀλλάζει,
ὅτ' εἶναι ἀκόμη ἀμφίβολον ἡ ἀγάπη ἂν ὁδηγάει
τὴν τύχην, ἢ τὴν τύχην ἂν ἡ ἀγάπη ἀκολουθάει.

* * *

Ἀδυναμία—τ' ὄνομά σου εἶναι γυναῖκα!

ΚΟΙΝΟΝ ΠΑΘΗΜΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Ἡμικρανία καὶ Νευραλγία

Πολλοὶ μεταχειρίζονται ἐπιθέσεις ἐλαίου τῆς μέντας μετὰ πιπέρεως διὰ τὰς νευραλγίας τῆς κεφαλῆς.

Ἄλλοι προτιμοῦν καταπλάσματα ἐκ μαύρου στρύγνου.

Προληπτικὸν τῆς ἡμικρανίας λέγεται καὶ τὸ μαγειρικὸν ἅλας· ἅμα αἰσθανθῇ κανεὶς ἀρχὴν πόνου πρέπει νὰ καταπίῃ μίαν χουλιαριὰν κοπανισμένου ἅλατος.

Τέλος ἡ βασίλισσα Βικτωρία, ἥτις πάσχει ἀπὸ συχνοὺς πονοκεφάλους, τρίβει τοὺς κροτάφους διὰ πινέλου καμωμένου ἀπὸ τρίχας καμήλου, καὶ ἐντὸς ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας θεραπεύεται ἐντελῶς.

ΜΙΚΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΓΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΚΟΣ

Προτείνεται εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας* ἡ σύνθεσις ἐπιστολῆς φίλου πρὸς φίλον ἢ φίλης πρὸς φίλην ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δύναται νὰ εἶνε πεζὴ ἢ ἔμμετρος καὶ ἀφίνεται πλήρης ἐλευθερία ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς γλώσσης καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν.

Τὰ χειρόγραφα πρέπει νὰ ληφθῶσιν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς *Ἑστίας* μέχρι τῆς 20 Δεκεμβρίου, ἡ δ' ἐπ' αὐτῶν κρίσις θὰ δημοσιευθῇ εἰς ἓν τῶν φύλλων τοῦ Ἰανουαρίου.

Ἕκαστον χειρόγραφον πρέπει νὰ φέρῃ ἀντὶ ὑπογραφῆς διακριτικόν τι ψευδώνυμον καὶ τὸν τόπον ἐξ οὗ προέρχεται.

Τὰ χειρόγραφα θὰ κριθῶσιν ὑπὸ τῶν κ.κ. Κ. Παλαμᾶ, Γρ. Ξενοπούλου καὶ τῆς Διευθύνσεως τῆς *Ἑστίας*. Θ' ἀπονεμηθῶσι δὲ εἰς τὸ σχετικῶς καλλίτερον ὡς βραβεῖον *50 δραχμῶν βιβλία* ἐκ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς *Ἑστίας*.

ΑΓΩΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ

Ὅπως ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἡ φωτογραφικὴ τέχνη διεδόθη μεγάλως, πολλοὶ δὲ εἶνε οἱ ἀρεσκόμενοι εἰς τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς, καὶ δεξιώτατα χειριζόμενοι τὰ φωτογραφικὰ ἐργαλεῖα χωρὶς νὰ εἶνε ἐξ ἐπαγγέλματος φωτογράφοι.

Πρὸς τούτους τοὺς φιλοτέχνους καὶ ὄχι φωτογράφους ἀπευθύνεται ἡ πρόσκλησις, ὅπως ἀποστείλωσιν ἔργα αὐτῶν παριστῶντα ἑλληνικὰς τοποθεσίας, ἢ σκηνὰς τοῦ ἑλληνικοῦ βίου, ἢ τύπους Ἑλλήνων ἀγροτῶν, ναυτῶν, ἁλιέων κλπ.

Ἕκαστος ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ πρέπει νὰ σημειώσῃ τί παριστῶσι ταῦτα καὶ νὰ θέσῃ διακριτικόν τι ψευδώνυμον. Δύναται δὲ ν' ἀποστείλῃ ἓν ἢ πολλὰ κατ' ἀρέσκειαν.

Αἱ φωτογραφίαι πρέπει νὰ ληφθῶσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς *Ἑστίας* μέχρι τῆς 10 Ἰανουαρίου 1892. Θὰ κριθῶσι δὲ ὑπὸ τῶν κ.κ. Θ. Ἀνινίου, Ν. Λύτρα καὶ τῆς Διευθύνσεως τῆς *Ἑστίας* καὶ θ' ἀπονεμηθῶσιν ὡς βραβεῖον εἰς τὴν σχετικῶς καλλιτέραν *50 δραχμῶν ἀντικείμενα* κατ' ἐκλογὴν ἐκ τοῦ καταστήματος Λαβάρδερα.

Πλὴν τῆς βραβευθησομένης εἰκόνος καὶ αἱ σχετικῶς καλλίτεραι ἐκ τῶν λοιπῶν θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῇ *Ἑστίᾳ*.

Ἐὰν τὰ ἀποσταλησόμενα ἔργα εἶνε ἀρκετὰ τὸν ἀριθμόν, τότε θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς θέαν, ἀποτελοῦντα μικρὰν φωτογραφικὴν ἔκθεσιν.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων τοῦ «ΑΣΤΕΩΣ» 1891.